

HRVATSKI SABOR

162

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOGA ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA, PROTOKOLA ZA SPRJEČAVANJE, SUZBIJANJE I KAŽNJAVANJE KRIJUMČARENJA LJUDI, POSEBICE ŽENA I DJECE TE PROTOKOLA PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA KOPNOM, MOREM I ZRAKOM, KOJIMA SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOGA ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 7. studenoga 2002.

Broj: 01-081-02-3531/2

Zagreb, 11. studenoga 2002.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOGA ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA, PROTOKOLA ZA SPRJEČAVANJE, SUZBIJANJE I KAŽNJAVANJE KRIJUMČARENJA LJUDI, POSEBICE ŽENA I DJECE TE PROTOKOLA PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA KOPNOM, MOREM I ZRAKOM, KOJIMA SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOGA ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

Članak 1.

Potvrđuje se Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Protokol za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Prokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se

dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, sastavljeni u New Yorku, 15. studenog 2000. u izvorniku na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku, a koje je Republika Hrvatska potpisala 12. prosinca 2000. u Palermu.

Članak 2.

Tekst Konvencije i Protokola iz članka 1. ovoga Zakona u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

Article 1

STATEMENT OF PURPOSE

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Article 2

USE OF TERMS

For the purposes of this Convention:

- (a) »*Organized criminal group*« shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;
- (b) »*Serious crime*« shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;
- (c) »*Structured group*« shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;
- (d) »*Property*« shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;
- (e) »*Proceeds of crime*« shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;
- (f) »*Freezing*« or »*seizure*« shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or other competent authority;
- (g) »*Confiscation*«, which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;
- (h) »*Predicate offence*« shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;
- (i) »*Controlled delivery*« shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) »Regional economic integration organization« shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to »States Parties« under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Article 3

SCOPE OF APPLICATION

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention;

where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

PROTECTION OF SOVEREIGNTY

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5

CRIMINALIZATION OF PARTICIPATION IN AN ORGANIZED CRIMINAL GROUP

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity;

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6

CRIMINALIZATION OF THE LAUNDERING OF PROCEEDS OF CRIME

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purpose of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with articles 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7

MEASURES TO COMBAT MONEY-LAUNDERING

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8

CRIMINALIZATION OF CORRUPTION

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, »public official« shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9

MEASURES AGAINST CORRUPTION

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10

LIABILITY OF LEGAL PERSONS

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11

PROSECUTION, ADJUDICATION AND SANCTIONS

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8, and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed

in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence to the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12

CONFISCATION AND SEIZURE

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment of other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Article 13

INTERNATIONAL COOPERATION FOR PURPOSES OF CONFISCATION

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, *mutatis mutandis*, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 18, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

Article 14

DISPOSAL OF CONFISCATED PROCEEDS OF CRIME OR PROPERTY

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15

JURISDICTION

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 16

EXTRADITION

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party, may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at

the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever, a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17

TRANSFER OF SENTENCED PERSONS

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18

MUTUAL LEGAL ASSISTANCE

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from persons;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;
- (e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;
- (f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
- (g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
- (h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;
- (i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

(a) The identity of the authority making the request;

(b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests,

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requesting State Party shall respond to reasonable requests by the requested State Party on progress of its handling of the request. The requested State Party shall promptly inform the requesting State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 19

JOINT INVESTIGATIONS

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20

SPECIAL INVESTIGATIVE TECHNIQUES

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21

TRANSFER OF CRIMINAL PROCEEDINGS

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22

ESTABLISHMENT OF CRIMINAL RECORD

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23

CRIMINALIZATION OF OBSTRUCTION OF JUSTICE

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24

PROTECTION OF WITNESSES

1. Each State party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by the Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25

ASSISTANCE TO AND PROTECTION OF VICTIMS

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26

MEASURES TO ENHANCE COOPERATION WITH LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

Article 27

LAW ENFORCEMENT COOPERATION

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28

COLLECTION, EXCHANGE AND ANALYSIS OF INFORMATION ON THE NATURE OF ORGANIZED CRIME

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

TRAINING AND TECHNICAL ASSISTANCE

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

Article 30

OTHER MEASURES: IMPLEMENTATION OF THE CONVENTION THROUGH ECONOMIC DEVELOPMENT AND TECHNICAL ASSISTANCE

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31

PREVENTION

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licences granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32

CONFERENCE OF THE PARTIES TO THE CONVENTION

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities and forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33

SECRETARIAT

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

Article 34

IMPLEMENTATION OF THE CONVENTION

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating transnational organized crime.

Article 35

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36

SIGNATURE, RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subjects to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

RELATION WITH PROTOCOLS

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.

2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.

3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.

4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

ENTRY INTO FORCE

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

AMENDMENT

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40

DENUNCIATION

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

Article 41

DEPOSITARY AND LANGUAGES

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

PROTOCOL TO PREVENT, SUPPRESS AND PUNISH TRAFFICKING IN
PERSONS, ESPECIALLY WOMEN AND CHILDREN, SUPPLEMENTING THE UNITED
NATIONS CONVENTION AGAINST
TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

PREAMBLE

The States Parties to this Protocol,

Declaring that effective action to prevent and combat trafficking in persons, especially women and children, requires a comprehensive international approach in the countries of origin, transit and destination that includes measures to prevent such trafficking, to punish the traffickers and to protect the victims of such trafficking, including by protecting their internationally recognized human rights,

Taking into account the fact that, despite the existence of a variety of international instruments containing rules and practical measures to combat the exploitation of persons, especially women and children, there is no universal instrument that addresses all aspects of trafficking in persons, *Concerned* that, in the absence of such an instrument, persons who are vulnerable to trafficking will not be sufficiently protected,

Recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument addressing trafficking in women and children,

Convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument for the prevention, suppression and punishment of trafficking in persons, especially women and children, will be useful in preventing and combating that crime,

Have agreed as follows:

I. GENERAL PROVISIONS

Article 1

RELATION WITH THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST
TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 5 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2

STATEMENT OF PURPOSE

The purposes of this Protocol are:

- (a) To prevent and combat trafficking in persons, paying particular attention to women and children;
- (b) To protect and assist the victims of such trafficking, with full respect for their human rights; and
- (c) To promote cooperation among States Parties in order to meet those objectives.

Article 3

USE OF TERMS

For the purposes of this Protocol:

- (a) »Trafficking in persons« shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs;
- (b) The consent of a victim of trafficking in persons to the intended exploitation set forth in subparagraph (a) of this article shall be irrelevant where any of the means set forth in subparagraph (a) have been used;
- (c) The recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of a child for the purpose of exploitation shall be considered »trafficking in persons« even if this does not involve any of the means set forth in subparagraph (a) of this article;
- (d) »Child« shall mean any person under eighteen years of age.

Article 4

SCOPE OF APPLICATION

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of the offences established in accordance with article 5 of this Protocol, where those offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of victims of such offences.

Article 5

CRIMINALIZATION

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences the conduct set forth in article 3 of this Protocol, when committed intentionally.
2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:
 - (a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;
 - (b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 of this article; and
 - (c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

II. PROTECTION OF VICTIMS OF TRAFFICKING IN PERSONS

Article 6

ASSISTANCE TO AND PROTECTION OF VICTIMS OF TRAFFICKING IN PERSONS

1. In appropriate cases and to the extent possible under its domestic law, each State Party shall protect the privacy and identity of victims of trafficking in persons, including, inter alia, by making legal proceedings relating to such trafficking confidential.

2. Each State Party shall ensure that its domestic legal or administrative system contains measures that provide to victims of trafficking in persons, in appropriate cases:

(a) Information on relevant court and administrative proceedings;

(b) Assistance to enable their views and concerns to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders, in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

3. Each State Party shall consider implementing measures to provide for the physical, psychological and social recovery of victims of trafficking in persons, including, in appropriate cases, in cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society, and, in particular, the provision of:

(a) Appropriate housing;

(b) Counselling and information, in particular as regards their legal rights, in a language that the victims of trafficking in persons can understand;

(c) Medical, psychological and material assistance; and

(d) Employment, educational and training opportunities.

4. Each State Party shall take into account, in applying the provisions of this article, the age, gender and special needs of victims of trafficking in persons, in particular the special needs of children, including appropriate housing, education and care.

5. Each State Party shall endeavour to provide for the physical safety of victims of trafficking in persons while they are within its territory.

6. Each State Party shall ensure that its domestic legal system contains measures that offer victims of trafficking in persons the possibility of obtaining compensation for damage suffered.

Article 7

STATUS OF VICTIMS OF TRAFFICKING IN PERSONS IN RECEIVING STATES

1. In addition to taking measures pursuant to article 6 of this Protocol, each State Party shall consider adopting legislative or other appropriate measures that permit victims of trafficking in persons to remain in its territory, temporarily or permanently, in appropriate cases.

2. In implementing the provision contained in paragraph 1 of this article, each State Party shall give appropriate consideration to humanitarian and compassionate factors.

Article 8

REPATRIATION OF VICTIMS OF TRAFFICKING IN PERSONS

1. The State Party of which a victim of trafficking in persons is a national or in which the person had the right of permanent residence at the time of entry into the territory of the receiving State Party shall facilitate and accept, with due regard for the safety of that person, the return of that person without undue or unreasonable delay.

2. When a State Party returns a victim of trafficking in persons to a State Party of which that person is a national or in which he or she had, at the time of entry into the territory of the receiving State Party, the right of permanent residence, such return shall be with due regard for the safety of that person and for the status of any legal proceedings related to the fact that the person is a victim of trafficking and shall preferably be voluntary.

3. At the request of a receiving State Party, a requested State Party shall, without undue or unreasonable delay, verify whether a person who is a victim of trafficking in persons is its national or had the right of permanent residence in its territory at the time of entry into the territory of the receiving State Party.

4. In order to facilitate the return of a victim of trafficking in persons who is without proper documentation, the State Party of which that person is a national or in which he or she had the right of permanent residence at the time of entry into the territory of the receiving State Party shall agree to issue, at the request of the receiving State Party, such travel documents or other authorization as may be necessary to enable the person to travel to and re-enter its territory.

5. This article shall be without prejudice to any right afforded to victims of trafficking in persons by any domestic law of the receiving State Party.

6. This article shall be without prejudice to any applicable bilateral or multilateral agreement or arrangement that governs, in whole or in part, the return of victims of trafficking in persons.

III. PREVENTION, COOPERATION AND OTHER MEASURES

Article 9

PREVENTION OF TRAFFICKING IN PERSONS

1. States Parties shall establish comprehensive policies, programmes and other measures:

(a) To prevent and combat trafficking in persons; and

(b) To protect victims of trafficking in persons, especially women and children, from revictimization.

2. States Parties shall endeavour to undertake measures such as research, information and mass media campaigns and social and economic initiatives to prevent and combat trafficking in persons.

3. Policies, programmes and other measures established in accordance with this article shall, as appropriate, include cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society.

4. States Parties shall take or strengthen measures, including through bilateral or multilateral cooperation, to alleviate the factors that make persons, especially women and children, vulnerable to trafficking, such as poverty, underdevelopment and lack of equal opportunity.

5. States Parties shall adopt or strengthen legislative or other measures, such as educational, social or cultural measures, including through bilateral and multilateral cooperation, to discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking.

Article 10

INFORMATION EXCHANGE AND TRAINING

1. Law enforcement, immigration or other relevant authorities of States Parties shall, as appropriate, cooperate with one another by exchanging information, in accordance with their domestic law, to enable them to determine:

(a) Whether individuals crossing or attempting to cross an international border with travel documents belonging to other persons or without travel documents are perpetrators or victims of trafficking in persons;

(b) The types of travel document that individuals have used or attempted to use to cross an international border for the purpose of trafficking in persons; and

(c) The means and methods used by organized criminal groups for the purpose of trafficking in persons, including the recruitment and transportation of victims, routes and links between and among individuals and groups engaged in such trafficking, and possible measures for detecting them.

2. States Parties shall provide or strengthen training for law enforcement, immigration and other relevant officials in the prevention of trafficking in persons. The training should focus on

methods used in preventing such trafficking, prosecuting the traffickers and protecting the rights of the victims, including protecting the victims from the traffickers. The training should also take into account the need to consider human rights and child- and gender-sensitive issues and it should encourage cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society.

3. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

Article 11

BORDER MEASURES

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect trafficking in persons.

2. Each State Party shall adopt legislative or other appropriate measures to prevent, to the extent possible, means of transport operated by commercial carriers from being used in the commission of offences established in accordance with article 5 of this Protocol.

3. Where appropriate, and without prejudice to applicable international conventions, such measures shall include establishing the obligation of commercial carriers, including any transportation company or the owner or operator of any means of transport, to ascertain that all passengers are in possession of the travel documents required for entry into the receiving State.

4. Each State Party shall take the necessary measures, in accordance with its domestic law, to provide for sanctions in cases of violation of the obligation set forth in paragraph 3 of this article.

5. Each State Party shall consider taking measures that permit, in accordance with its domestic law, the denial of entry or revocation of visas of persons implicated in the commission of offences established in accordance with this Protocol.

6. Without prejudice to article 27 of the Convention, States Parties shall consider strengthening cooperation among border control agencies by, inter alia, establishing and maintaining direct channels of communication.

Article 12

SECURITY AND CONTROL OF DOCUMENTS

Each State Party shall take such measures as may be necessary, within available means:

(a) To ensure that travel or identity documents issued by it are of such quality that they cannot easily be misused and cannot readily be falsified or unlawfully altered, replicated or issued; and

(b) To ensure the integrity and security of travel or identity documents issued by or on behalf of the State Party and to prevent their unlawful creation, issuance and use.

Article 13

LEGITIMACY AND VALIDITY OF DOCUMENTS

At the request of another State Party, a State Party shall, in accordance with its domestic law, verify within a reasonable time the legitimacy and validity of travel or identity documents issued or purported to have been issued in its name and suspected of being used for trafficking in persons.

IV. FINAL PROVISIONS

Article 14

SAVING CLAUSE

1. Nothing in this Protocol shall affect the rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, including humanitarian law and international human rights law and, in particular, where applicable, the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the principle of non-refoulement as contained therein.

2. The measures set forth in this Protocol shall be interpreted and applied in a way that is not discriminatory to persons on the ground that they are victims of trafficking in persons. The interpretation and application of those measures shall be consistent with internationally recognized principles of non-discrimination.

Article 15

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 16

SIGNATURE, RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Protocol shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 17

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

Article 18

AMENDMENT

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 19

DENUNCIATION

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

Article 20

DEPOSITARY AND LANGUAGES

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.

PROTOCOL AGAINST THE SMUGGLING OF MIGRANTS BY LAND, SEA AND AIR,
SUPPLEMENTING THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST
TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

PREAMBLE

The States Parties to this Protocol,

Declaring that effective action to prevent and combat the smuggling of migrants by land, sea and air requires a comprehensive international approach, including cooperation, the exchange of information and other appropriate measures, including socio-economic measures, at the national, regional and international levels,

Recalling General Assembly resolution 54/212 of 22 December 1999, in which the Assembly urged Member States and the United Nations system to strengthen international cooperation in the area of international migration and development in order to address the root causes of migration, especially those related to poverty, and to maximize the benefits of international migration to those concerned, and encouraged, where relevant, interregional, regional and subregional mechanisms to continue to address the question of migration and development,

Convinced of the need to provide migrants with humane treatment and full protection of their rights,

Taking into account the fact that, despite work undertaken in other international forums, there is no universal instrument that addresses all aspects of smuggling of migrants and other related issues,

Concerned at the significant increase in the activities of organized criminal groups in smuggling of migrants and other related criminal activities set forth in this Protocol, which bring great harm to the States concerned,

Also concerned that the smuggling of migrants can endanger the lives or security of the migrants involved,

Recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument addressing illegal trafficking in and transporting of migrants, including by sea,

Convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument against the smuggling of migrants by land, sea and air will be useful in preventing and combating that crime,

Have agreed as follows:

I. GENERAL PROVISIONS

Article 1

RELATION WITH THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST
TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 6 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2

STATEMENT OF PURPOSE

The purpose of this Protocol is to prevent and combat the smuggling of migrants, as well as to promote cooperation among States Parties to that end, while protecting the rights of smuggled migrants.

Article 3

USE OF TERMS

For the purposes of this Protocol:

(a) »*Smuggling of migrants*« shall mean the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident;

(b) »*Illegal entry*« shall mean crossing borders without complying with the necessary requirements for legal entry into the receiving State;

(c) »*Fraudulent travel or identity document*« shall mean any travel or identity document:

(i) That has been falsely made or altered in some material way by anyone other than a person or agency lawfully authorized to make or issue the travel or identity document on behalf of a State; or

(ii) That has been improperly issued or obtained through misrepresentation, corruption or duress or in any other unlawful manner; or

(iii) That is being used by a person other than the rightful holder;

(d) »*Vessel*« shall mean any type of water craft, including non-displacement craft and seaplanes, used or capable of being used as a means of transportation on water, except a warship, naval auxiliary or other vessel owned or operated by a Government and used, for the time being, only on government non-commercial service.

Article 4

SCOPE OF APPLICATION

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of the offences established in accordance with article 6 of this Protocol, where the offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of the rights of persons who have been the object of such offences.

Article 5

CRIMINAL LIABILITY OF MIGRANTS

Migrants shall not become liable to criminal prosecution under this Protocol for the fact of having been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 6

CRIMINALIZATION

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally and in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit:

(a) The smuggling of migrants;

(b) When committed for the purpose of enabling the smuggling of migrants:

(i) Producing a fraudulent travel or identity document;

(ii) Procuring, providing or possessing such a document;

(c) Enabling a person who is not a national or a permanent resident to remain in the State concerned without complying with the necessary requirements for legally remaining in the State by the means mentioned in subparagraph (b) of this paragraph or any other illegal means.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:

(a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;

(b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) or (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (b) (ii) of this article;

(c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

3. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as aggravating circumstances to the offences established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) and (c) of this article

and, subject to the basic concepts of its legal system, to the offences established in accordance with paragraph 2 (b) and (c) of this article, circumstances:

(a) That endanger, or are likely to endanger, the lives or safety of the migrants concerned;
or

(b) That entail inhuman or degrading treatment, including for exploitation, of such migrants.

4. Nothing in this Protocol shall prevent a State Party from taking measures against a person whose conduct constitutes an offence under its domestic law.

II. SMUGGLING OF MIGRANTS BY SEA

Article 7

COOPERATION

States Parties shall cooperate to the fullest extent possible to prevent and suppress the smuggling of migrants by sea, in accordance with the international law of the sea.

Article 8

MEASURES AGAINST THE SMUGGLING OF MIGRANTS BY SEA

1. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel that is flying its flag or claiming its registry, that is without nationality or that, though flying a foreign flag or refusing to show a flag, is in reality of the nationality of the State Party concerned is engaged in the smuggling of migrants by sea may request the assistance of other States Parties in suppressing the use of the vessel for that purpose. The States Parties so requested shall render such assistance to the extent possible within their means.

2. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel exercising freedom of navigation in accordance with international law and flying the flag or displaying the marks of registry of another State Party is engaged in the smuggling of migrants by sea may so notify the flag State, request confirmation of registry and, if confirmed, request authorization from the flag State to take appropriate measures with regard to that vessel. The flag State may authorize the requesting State, inter alia:

(a) To board the vessel;

(b) To search the vessel; and

(c) If evidence is found that the vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea, to take appropriate measures with respect to the vessel and persons and cargo on board, as authorized by the flag State.

3. A State Party that has taken any measure in accordance with paragraph 2 of this article shall promptly inform the flag State concerned of the results of that measure.

4. A State Party shall respond expeditiously to request from another State Party to determine whether a vessel that is claiming its registry or flying its flag is entitled to do so and to a request for authorization made in accordance with paragraph 2 of this article.

5. A flag State may, consistent with article 7 of this Protocol, subject its authorization to conditions to be agreed by it and the requesting State, including conditions relating to responsibility and the extent of effective measures to be taken. A State Party shall take no additional measures without the express authorization of the flag State, except those necessary to relieve imminent danger to the lives of persons or those which derive from relevant bilateral or multilateral agreements.

6. Each State Party shall designate an authority or, where necessary, authorities to receive and respond to requests for assistance, for confirmation of registry or of the right of a vessel to fly its flag and for authorization to take appropriate measures. Such designation shall be notified through the Secretary-General to all other States Parties within one month of the designation.

7. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea and is without nationality or may be assimilated to a vessel without nationality may board and search the vessel. If evidence confirming the suspicion is found, that State Party shall take appropriate measures in accordance with relevant domestic and international law.

Article 9

SAFEGUARD CLAUSES

1. Where a State Party takes measures against a vessel in accordance with article 8 of this Protocol, it shall:

(a) Ensure the safety and humane treatment of the persons on board;

(b) Take due account of the need not to endanger the security of the vessel or its cargo;

(c) Take due account of the need not to prejudice the commercial or legal interests of the flag State or any other interested State;

(d) Ensure, within available means, that any measure taken with regard to the vessel is environmentally sound.

2. Where the grounds for measures taken pursuant to article 8 of this Protocol prove to be unfounded, the vessel shall be compensated for any loss or damage that may have been sustained, provided that the vessel has not committed any act justifying the measures taken.

3. Any measure taken, adopted or implemented in accordance with this chapter shall take due account of the need not to interfere with or to affect:

(a) The rights and obligations and the exercise of jurisdiction of coastal States in accordance with the international law of the sea; or

(b) The authority of the flag State to exercise jurisdiction and control in administrative, technical and social matters involving the vessel.

4. Any measure taken at sea pursuant to this chapter shall be carried out only by warships or military aircraft, or by other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

III. PREVENTION, COOPERATION AND OTHER MEASURES

Article 10.

INFORMATION

1. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties, in particular those with common borders or located on routes along which migrants are smuggled, shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant information on matters such as:

(a) Embarkation and destination points, as well as routes, carriers and means of transportation, known to be or suspected of being used by an organized criminal group engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(b) The identity and methods of organizations or organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(c) The authenticity and proper form of travel documents issued by a State Party and the theft or related misuse of blank travel or identity documents;

(d) Means and methods of concealment and transportation of persons, the unlawful alteration, reproduction or acquisition or other misuse of travel or identity documents used in conduct set forth in article 6 of this Protocol and ways of detecting them;

(e) Legislative experiences and practices and measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; and

(f) Scientific and technological information useful to law enforcement, so as to enhance each other's ability to prevent, detect and investigate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to prosecute those involved.

2. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

Article 11

BORDER MEASURES

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect the smuggling of migrants.

2. Each State Party shall adopt legislative or other appropriate measures to prevent, to the extent possible, means of transport operated by commercial carriers from being used in the commission of the offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a), of this Protocol.

3. Where appropriate, and without prejudice to applicable international conventions, such measures shall include establishing the obligation of commercial carriers, including any transportation company or the owner or operator of any means of transport, to ascertain that all passengers are in possession of the travel documents required for entry into the receiving State.

4. Each State Party shall take the necessary measures, in accordance with its domestic law, to provide for sanctions in cases of violation of the obligation set forth in paragraph 3 of this article.

5. Each State Party shall consider taking measures that permit, in accordance with its domestic law, the denial of entry or revocation of visas of persons implicated in the commission of offences established in accordance with this Protocol.

6. Without prejudice to article 27 of the Convention, States Parties shall consider strengthening cooperation among border control agencies by, inter alia, establishing and maintaining direct channels of communication.

Article 12

SECURITY AND CONTROL OF DOCUMENTS

Each State Party shall take such measures as may be necessary, within available means:

(a) To ensure that travel or identity documents issued by it are of such quality that they cannot easily be misused and cannot readily be falsified or unlawfully altered, replicated or issued; and

(b) To ensure the integrity and security of travel or identity documents issued by or on behalf of the State Party and to prevent their unlawful creation, issuance and use.

Article 13

LEGITIMACY AND VALIDITY OF DOCUMENTS

At the request of another State Party, a State Party shall, in accordance with its domestic law, verify within a reasonable time the legitimacy and validity of travel or identity documents issued or purported to have been issued in its name and suspected of being used for purposes of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 14

TRAINING AND TECHNICAL COOPERATION

1. States Parties shall provide or strengthen specialized training for immigration and other relevant officials in preventing the conduct set forth in article 6 of this Protocol and in the humane treatment of migrants who have been the object of such conduct, while respecting their rights as set forth in this Protocol.

2. States Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society as appropriate to ensure that there is adequate personnel training in their territories to prevent, combat and eradicate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to protect the rights of migrants who have been the object of such conduct. Such training shall include:

(a) Improving the security and quality of travel documents;

(b) Recognizing and detecting fraudulent travel or identity documents;

(c) Gathering criminal intelligence, relating in particular to the identification of organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol, the methods used to transport smuggled migrants, the misuse of travel or identity documents for purposes of conduct set forth in article 6 and the means of concealment used in the smuggling of migrants;

(d) Improving procedures for detecting smuggled persons at conventional and non-conventional points of entry and exit; and

(e) The humane treatment of migrants and the protection of their rights as set forth in this Protocol.

3. States Parties with relevant expertise shall consider providing technical assistance to States that are frequently countries of origin or transit for persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. States Parties shall make every effort to provide the necessary resources, such as vehicles, computer systems and document readers, to combat the conduct set forth in article 6.

Article 15

OTHER PREVENTION MEASURES

1. Each State Party shall take measures to ensure that it provides or strengthens information programmes to increase public awareness of the fact that the conduct set forth in article 6 of this Protocol is a criminal activity frequently perpetrated by organized criminal groups for profit and that it poses serious risks to the migrants concerned.

2. In accordance with article 31 of the Convention, States Parties shall cooperate in the field of public information for the purpose of preventing potential migrants from falling victim to organized criminal groups.

3. Each State Party shall promote or strengthen, as appropriate, development programmes and cooperation at the national, regional and international levels, taking into account the socioeconomic realities of migration and paying special attention to economically and socially depressed areas, in order to combat the root socio-economic causes of the smuggling of migrants, such as poverty and underdevelopment.

Article 16

PROTECTION AND ASSISTANCE MEASURES

1. In implementing this Protocol, each State Party shall take, consistent with its obligations under international law, all appropriate measures, including legislation if necessary, to preserve and protect the rights of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol as accorded under applicable international law, in particular the right to life and the right not to be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

2. Each State Party shall take appropriate measures to afford migrants appropriate protection against violence that may be inflicted upon them, whether by individuals or groups, by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

3. Each State Party shall afford appropriate assistance to migrants whose lives or safety are endangered by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

4. In applying the provisions of this article, States Parties shall take into account the special needs of women and children.

5. In the case of the detention of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol, each State Party shall comply with its obligations under the Vienna Convention on Consular Relations, where applicable, including that of informing the person concerned without delay about the provisions concerning notification to and communication with consular officers.

Article 17

AGREEMENTS AND ARRANGEMENTS

States Parties shall consider the conclusion of bilateral or regional agreements or operational arrangement or understandings aimed at:

(a) Establishing the most appropriate and effective measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; or

(b) Enhancing the provisions of this Protocol among themselves.

Article 18

RETURN OF SMUGGLED MIGRANTS

1. Each State Party agrees to facilitate and accept, without undue or unreasonable delay, the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who is its national or who has the right of permanent residence in its territory at the time of return.

2. Each State Party shall consider the possibility of facilitating and accepting the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who had the right of permanent residence in its territory at the time of entry into the receiving State in accordance with its domestic law.

3. At the request of the receiving State Party, a requested State Party shall, without undue or unreasonable delay, verify whether a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol is its national or has the right of permanent residence in its territory.

4. In order to facilitate the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and is without proper documentation, the State Party of which that person is a national or in which he or she has the right of permanent residence shall agree to issue, at the request of the receiving State Party, such travel documents or other authorization as may be necessary to enable the person to travel to and re-enter its territory.

5. Each State Party involved with the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol shall take all appropriate measures to carry out the return in an orderly manner and with due regard for the safety and dignity of the person.

6. States parties may cooperate with relevant international organizations in the implementation of this article.

7. This article shall be without prejudice to any right afforded to persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol by any domestic law of the receiving State Party.

8. This article shall not affect the obligations entered into under any other applicable treaty, bilateral or multilateral, or any other applicable operational agreement or arrangement that governs, in whole or in part, the return of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

IV. FINAL PROVISIONS

Article 19

SAVING CLAUSE

1. Nothing in this Protocol shall affect the other rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, including international humanitarian law and international human rights law and, in particular, where applicable, the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the principle of non-refoulement as contained therein.

2. The measures set forth in this Protocol shall be interpreted and applied in a way that is not discriminatory to persons on the ground that they are the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. The interpretation and application of those measures shall be consistent with internationally recognized principles of non-discrimination.

Article 20

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 21

SIGNATURE, RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Protocol shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 22

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

Article 23

AMENDMENT

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus

have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 24

DENUNCIATION

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

Article 25

DEPOSITARY AND LANGUAGES

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.

KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

Članak 1.

IZJAVA O SVRSI

Svrha ove Konvencije je promicanje suradnje radi učinkovitijeg sprječavanja i suzbijanja transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Članak 2.

UPOTREBA IZRAZA

U svrhe ove Konvencije:

(a) »Organizirana zločinačka grupa« znači strukturiranu grupu od tri ili više osoba, koja postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje složno s ciljem počinjenja jednog ili više teških kaznenih djela ili kaznenih djela utvrđenih na temelju ove Konvencije, a u svrhu izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi;

(b) »*Teško kazneno djelo*« znači ponašanje koje predstavlja kazneno djelo kažnjivo maksimalnim lišavanjem slobode u trajanju od najmanje četiri godine ili težom kaznom;

(c) »*Strukturirana grupa*« znači grupu koja nije slučajno okupljena radi neposrednog počinjenja kaznenog djela i koja ne treba imati formalno utvrđene uloge svojih članova, trajnost članstva ili razrađenu strukturu;

(d) »*Imovina*« znači imovinu svake vrste, bez obzira je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, ili se radi o pravnim ispravama koje dokazuju vlasništvo ili neko pravo nad takvom imovinom;

(e) »*Korist od kaznenog djela*« znači svaku imovinu koja proizlazi ili je pribavljena, izravno ili neizravno, počinjenjem kaznenog djela;

(f) »*Zamrzavanje*« ili »privremeno oduzimanje« znači privremenu zabranu prijenosa, konverzije, raspolaganja ili premještanja imovine ili privremeno preuzimanje posjeda i čuvanja imovine ili kontrole nad imovinom na temelju naloga koji je izdao sud ili drugo nadležno tijelo;

(g) »*Oduzimanje*« koje, gdje je to primjenjivo, uključuje pljenidbu, znači trajno oduzimanje imovine na temelju naloga suda ili drugog nadležnog tijela;

(h) »*Glavno kazneno djelo*« znači svako kazneno djelo čijim počinjenjem je ostvarena korist koja može postati predmetom kaznenog djela iz članka 6. ove Konvencije;

(i) »*Nadzirana isporuka*« znači tehniku dopuštanja da nedopuštene ili sumnjive isporuke iziđu, prijeđu preko ili uđu na područje jedne ili više država uz znanje i pod kontrolom njihovih nadležnih tijela u cilju istrage kaznenog djela i identifikacije osoba koje su uključene u počinjenje kaznenog djela;

(j) »*Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju*« znači organizaciju koju osnivaju suverene države određene regije i na koju su države članice prenijele nadležnost u pogledu stvari uređenih ovom Konvencijom te koja je propisno ovlaštena, u skladu sa svojim internim postupcima, potpisati, ratificirati, prihvatiti, odobriti ili pristupiti istoj; pozivanje na »države stranke« ove Konvencije odnosi se na te organizacije u granicama njihove nadležnosti.

Članak 3.

PODRUČJE PRIMJENE

1. Ova Konvencija primjenjuje se, osim kada je to u njoj drugačije utvrđeno, na sprječavanje, istragu i progon:

(a) kaznenih djela utvrđenih na temelju članaka 5. 6. 8. i 23. ove Konvencije; i

(b) teškog kaznenog djela iz članka 2. ove Konvencije; kada je kazneno djelo transnacionalne prirode i uključuje organiziranu zločinačku grupu.

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka, kazneno djelo je transnacionalne prirode:

(a) ako je počinjeno u više od jedne države;

(b) ako je počinjeno u jednoj državi, ali se značajan dio njegove pripreme, planiranja, uputa ili kontrole odvijao u drugoj državi;

(c) ako je počinjeno u jednoj državi, ali uključuje organiziranu zločinačku grupu koja se bavi zločinačkim djelovanjem u više od jedne države; ili

(d) ako je počinjeno u jednoj državi, ali ima značajne posljedice u drugoj državi.

Članak 4.

ZAŠTITA SUVERENITETA

1. Države stranke izvršavaju svoje obveze na temelju ove Konvencije na način koji je u skladu s načelima suverene jednakosti i teritorijalne cjelovitosti država i s načelom nemiješanja u unutarnje poslove drugih država.

2. Nijedna odredba iz ove Konvencije ne daje pravo državi stranci da na području druge države poduzima ostvarivanje nadležnosti i izvođenje radnji koje su u isključivoj nadležnosti tijela te druge držve, na temelju njezinog domaćeg prava.

Članak 5.

INKRIMINIRANJE SUDJELOVANJA U ORGANIZIRANOJ ZLOČINAČKOJ GRUPI

1. Svaka država stranka donijet će zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi utvrdila kao kaznena djela, kad su počinjena namjerno:

(a) jednu ili obje sljedeće radnje kao kaznena djela koja se razlikuju od onih koja uključuju pokušaj ili dovršenje zločinačke aktivnosti:

(i) dogovor s jednom ili više drugih osoba da se počini teško kazneno djelo u svrhu koja se izravno ili neizravno odnosi na stjecanje financijske ili druge materijalne koristi i, kada to zahtijeva domaće pravo, uključuje radnju koju je poduzeo jedan od sudionika radi izvršavanja dogovora ili uključuje organiziranu zločinačku grupu;

(ii) radnja osobe koja, znajući za cilj ili općenitu zločinačku aktivnost organizirane zločinačke grupe ili njezinu namjeru da počini predmetna kaznena djela, aktivno sudjeluje u:

a. zločinačkim aktivnostima organizirane zločinačke grupe;

b. drugim aktivnostima organizirane zločinačke grupe, znajući da će njezino sudjelovanje doprinijeti ostvarivanju gore opisanog zločinačnog cilja;

(b) organiziranje, upućivanje na, pomaganje pri, poticanje na, olakšavanje ili savjetovanje radi počinjenja teškog kaznenog djela koje uključuje organiziranu zločinačku grupu.

2. Znanje, namjera, cilj, svrha ili dogovor iz stavka 1. ovog članka može se izvesti iz objektivnih činjeničnih okolnosti.

3. Države stranke čije domaće pravo zahtijeva uključenost organizirane zločinačke grupe u svrhu počinjenja kaznenih djela utvrđenih na temelju stavka 1. (a) (i) ovog članka, osigurat će da njihovo domaće pravo obuhvaća sve teške zločine koji uključuju organizirane zločinačke grupe. Te države stranke, kao i države stranke čije domaće pravo zahtijeva radnju radi izvršenja dogovora u svrhu počinjenja kaznenih djela utvrđenih na temelju stavka 1. (a) (i) ovog članka, dužne su obavijestiti o tome glavnog tajnika Ujedinjenih naroda u trenutku potpisivanja Konvencije ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu Konvenciji.

Članak 6.

INKRIMINIRANJE PRANJA KORISTI OD KAZNENOG DJELA

1. Svaka država stranka donijet će, u skladu s temeljnim načelima svojeg domaćeg prava, one zakonodavne ili druge mjere koje su nužne radi utvrđivanja da se radi o kaznenim djelima, ako je namjerno počinjeno sljedeće:

(a) (i) konverzija ili prijenos imovine, uz znanje da se radi o koristi od kaznenog djela, u svrhu sakrivanja ili prikrivanja nedopuštenog porijekla imovine ili pomaganja bilo kojoj osobi uključenoj u počinjenja utvrđenog kaznenog djela da izbjegne pravne posljedice svoga djela;

(ii) sakrivanje ili prikrivanje istinske prirode, izvora, mjesta, rasporeda, kretanja ili vlasništva ili prava koja se odnose na imovinu, znajući da ta imovina predstavlja korist od kaznenog djela;

(b) sukladno temeljnim postavkama pravnog sustava dražve stranke:

(i) stjecanje, posjedovanje ili korištenje imovine, uz saznanje, u vrijeme primanja, da se radi o koristi od kaznenog djela;

(ii) sudjelovanje u, udruživanje ili tajno dogovaranje počinjenja, pokušaj počinjenja i pomaganje, poticanje, olakšavanje i savjetovanje radi počinjenja bilo kojeg od kaznenih djela iz ovog članka.

2. U svrhu provedbe ili primjene stavka 1. ovog članka:

(a) svaka država stranka nastoji primjenjivati stavak 1. ovog članka na najširi popis glavnih kaznenih djela;

(b) svaka država stranka uključit će u glavna kaznena djela sve teške zločine iz članka 2. ove Konvencije i kaznena djela predviđena na osnovu članaka 5. 8. i 23. ove Konvencije. Države stranke čije zakonodavstvo je sačinilo popis utvrđenih kaznenih djela, dužne su, u najmanju ruku, u takav popis uključiti sveobuhvatni niz kaznenih djela povezanih s organiziranim zločinačkim grupama;

(c) za potrebe podstavka (b), glavna kaznena djela uključuju kaznena djela počinjena i unutar i izvan jurisdikcije države stranke o kojoj je riječ. Međutim, kaznena djela počinjena izvan područja jurisdikcije neke države stranke predstavljaju utvrđena kaznena djela samo kada je predmetno ponašanje kazneno djelo prema domaćem pravu države u kojoj je počinjeno ili bi bilo kazneno djelo prema domaćem pravu države stranke koja bi provela ili primijenila ovaj članak da je kazneno djelo počinjeno na njezinom području;

(d) svaka država stranka dužna je glavnom tajniku Ujedinjenih naroda dostaviti primjerke svojih zakona koji daju pravnu snagu ovom članku kao i sve naknadne izmjene tih zakona ili njihov opis;

(e) ako to zahtijevaju temeljna načela domaćeg prava države stranke, može se predvidjeti da se odredbe o kaznenim djelima iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuju na osobe koje su počinile glavno kazneno djelo;

(f) saznanje, namjera ili svrha, kao element kaznenog djela iz stavka 1. ovog članka, može se izvesti iz objektivnih činjeničnih okolnosti.

Članak 7.

MJERE ZA SUZBIJANJE PRANJA NOVCA

1. Svaka država stranka mora:

(a) uspostaviti sveobuhvatni nacionalni regulatorni i kontrolni režim za banke i ne-bankovne financijske institucije i, kada je to primjenjivo, druga tijela posebno osjetljiva na pranje novca, u okviru svoje nadležnosti, a u svrhu sprječavanja i otkrivanja svih oblika pranja novca; taj režim mora naglašavati zahtjeve za identificiranjem komitenata, vođenjem evidencije i izvještavanjem o sumnjivim transakcijama;

(b) osigurati, bez utjecaja na članke 18. i 27. ove Konvencije, da upravna, regulatorna, izvršna i druga tijela zadužena za suzbijanje pranja novca (uključujući i pravosudna tijela, ako je to u skladu s domaćim pravom) imaju mogućnost surađivati i razmjenjivati informacije na nacionalnoj i međunarodnoj razini pod uvjetima propisanim domaćim pravom i, u tu svrhu, razmotriti mogućnost osnivanja jedinice financijske obavještajne službe koja će biti nacionalni centar za prikupljanje, analizu i širenje informacija o potencijalnom pranju novca.

2. Države stranke razmotrit će provedbu ostvarivih mjera otkrivanja i praćenja kretanja gotovog novca i odgovarajućih vrijednosnih papira preko njihovih granica, što podrazumijeva jamstva za osiguranje ispravnog korištenja informacija, ali tako da se ni na koji način ne sprječava kretanje zakonitog kapitala. Te mjere mogu uključivati zahtjev da pojedinci i tvrtke izvještavaju o prekograničnim transferima značajnijih količina gotovog novca te odgovarajućih vrijednosnih papira.

3. Kod ustanovljavanja domaćeg regulatornog i kontrolnog režima u skladu s uvjetima iz ovog članka i bez utjecaja na odredbe bilo kojega drugog članka ove Konvencije, države stranke

pozivaju se da kao smjernice koriste relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija za suzbijanje pranja novca.

4. Države stranke nastojat će razvijati i poticati globalnu, regionalnu, subregionalnu i bilateralnu suradnju između pravosudnih, izvršnih i financijskih regulatornih tijela u cilju suzbijanja pranja novca.

Članak 8.

INKRIMINIRANJE KORUPCIJE

1. Svaka država stranka donijet će zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi utvrdila kao kaznena djela, kad su počinjena namjerno:

(a) obećanje, nuđenje ili davanje javnom službeniku, izravno ili neizravno, nepropisne koristi, za njega osobno ili za drugu fizičku ili pravnu osobu, kako bi ista djelovala ili propustila djelovati u izvršavanju svoje službene dužnosti;

(b) nagovaranje ili prihvaćanje, izravno ili neizravno, nepropisne koristi od strane javnog službenika za njega samog ili za drugu fizičku ili pravnu osobu kako bi taj službenik djelovao ili propustio djelovati u izvršavanju svoje službene dužnosti.

2. Svaka država stranka razmotrit će usvajanje takvih zakonskih i drugih mjera koje su potrebne za utvrđivanje ponašanja koje je utvrđeno kao kazneno djelo u stavku 1. ovog članka i uključuje stranog javnog službenika ili međunarodnog državnog službenika. Na isti način svaka će država stranka razmotriti utvrđenje drugih oblika korupcije kaznenim djelima.

3. Svaka država stranka usvojiti će i mjere koje su potrebne za utvrđivanje da je sudjelovanje u ulozi sudionika također kazneno djelo u skladu s ovim člankom Konvencije.

4. U svrhu stavka 1. ovog članka i članka 9. »javni službenik« je javni službenik ili osoba koja obavlja javnu djelatnost u skladu s domaćim pravom i na temelju kaznenog zakona države stranke u kojoj obavlja tu dužnost.

Članak 9.

MJERE PROTIV KORUPCIJE

1. Osim mjera iz članka 8. ove Konvencije, svaka država stranka usvojiti će, u mjeri koja odgovara i u skladu je s njezinim pravnim sustavom, zakonodavne, upravne i druge učinkovite mjere za promicanje integriteta i sprječavanje, otkrivanje i kažnjavanje korumpiranosti javnih službenika.

2. Svaka država stranka poduzet će mjere za osiguranje učinkovitog djelovanja njezinih tijela u sprječavanju, otkrivanju i kažnjavanju korupcije javnih službenika, uključujući i nužnost da tijelima osigura odgovarajuću samostalnost u sprječavanju vršenja nepoželjnog utjecaja na njihovo djelovanje.

Članak 10.

ODGOVORNOST PRAVNIH OSOBA

1. Svaka država stranka usvojiti će nužne mjere, u skladu s njenim pravnim načelima, za utvrđivanje odgovornosti pravnih osoba za sudjelovanje u teškim zločinima koji uključuju organiziranu zločinačku grupu te za kaznena djela utvrđena u člancima 5., 6., 8. i 23. ove Konvencije.

2. Ovisno o pravnim načelima države stranke, odgovornost pravnih osoba može biti kaznena, građanska i upravna.

3. Takva odgovornost nema utjecaja na kaznenu odgovornost fizičkih osoba koje su počinile kazneno djelo.

4. Svaka država stranka posebno će osigurati da pravne osobe koje se smatraju odgovornima na temelju ovog članka podliježu učinkovitim, srazmjernim i odvraćajućim kaznenim ili nekaznenim sankcijama, uključujući novčane sankcije.

Članak 11.

PROGON, SUĐENJE I SANKCIJE

1. Svaka država stranka dužna je utvrditi da počinjenje kaznenog djela u skladu s člancima 5., 6., 8. i 23. ove Konvencije podliježe sankcijama koje vode računa o težini kaznenog djela.

2. Svaka država stranka nastojat će osigurati da se ostvaruju sve diskrecijske zakonske ovlasti prema domaćem pravu glede progona osoba zbog kaznenih djela iz ove Konvencije, kako bi se postigla maksimalna učinkovitost mjera provedbe zakona u odnosu na ta kaznena djela, uz uvažavanje potrebe da se potencijalne počinitelje odvрати od počinjenja tih djela.

3. U slučaju kaznenih djela utvrđenih člancima 5., 6., 8. i 23. ove Konvencije, svaka država stranka dužna je poduzimati odgovarajuće mjere, u skladu sa svojim domaćim pravom i uz dužno poštovanje prava na obranu, kako bi omogućila da uvjeti postavljeni u svezi s odlukama o puštanju na slobodu do početka prvostupanjskog ili žalbenog postupka osiguraju prisutnost okrivljenika u postupku koji slijedi.

4. Svaka država stranka osigurat će da njezini sudovi i druga nadležna tijela vode računa o teškoj prirodi kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom kod razmatranja mogućnosti ranijeg ili uvjetnog puštanja na slobodu osoba osuđenih zbog tih kaznenih djela.

5. Svaka će država stranka, kad je to primjereno, u svom domaćem pravu propisati duge zastarne rokove za pokretanje postupka za svako kazneno djelo predviđeno ovom Konvencijom i još duže rokove u slučaju kada bi pretpostavljeni počinitelj izbjegao pravdi.

6. Ništa iz ove Konvencije ne utječe na načelo da je opis kaznenih djela, utvrđenih ovom Konvencijom, i primjenjivih zakonitih obrana ili drugih pravnih načela koja nadziru zakonitost ponašanja, rezerviran za domaće pravo države stranke te da se takva kaznena djela progone i kažnjavaju u skladu sa Zakonom.

Članak 12.

ODUZIMANJE I PRIVREMENO ODUZIMANJE

1. Države stranke donijet će, maksimalno u okviru svojih domaćih pravnih sustava, mjere koje su nužne da bi omogućile oduzimanje.

(a) koristi od kaznenih djela utvrđenih ovom Konvencijom ili imovine čija vrijednost odgovara toj koristi;

(b) imovine, predmeta ili drugih sredstava koja su korištena ili su se namjeravala koristiti u počinjenju kaznenih djela utvrđenih ovom Konvencijom.

2. Države stranke donijet će mjere koje su nužne da bi se omogućila identifikacija, praćenje, zamrzavanje ili privremeno oduzimanje bilo kojeg predmeta iz stavka 1. ovog članka u svrhu mogućeg oduzimanja.

3. Ako je korist od kaznenog djela djelomično ili u cijelosti zamijenjena ili konvertirana u drugu vrstu imovine, te imovina podliježe mjerama iz ovog članka umjesto primarne koristi.

4. Ako je korist od kaznenog djela izmiješana s imovinom stečenom na zakonit način, ta će imovina, bez utjecaja na ovlast glede zamrzavanja ili privremenog oduzimanja, biti predmetom oduzimanja do procijenjene vrijednosti izmiješane koristi.

5. Dohodak ili druge prednosti dobivene od koristi od kaznenog djela, ili imovine u koju je transformirana ili konvertirana korist od kaznenog djela, ili od imovine s kojom je izmiješana korist koja je rezultat kaznenog djela, također će biti predmetom mjera iz ovog članka, na isti način i u istom omjeru kao i u korist od kaznenog djela.

6. U svrhe ovog članka i članka 13. svaka država stranka ovlastit će svoje sudove ili druga nadležna tijela da nalože dostupnost ili pljenidbu bankovne, financijske ili komercijalne evidencije. Države stranke neće odustati od postupanja u skladu s odredbama ovog stavka zbog povjerljivosti podataka banke.

7. Države stranke mogu razmotriti mogućnost zahtijevanja da počinitelj dokaže zakonito porijeklo koristi koja je rezultat kaznenog djela ili druge imovine koja podliježe oduzimanju, pod uvjetom da je takav zahtjev u skladu s načelima njihova domaćeg prava i s prirodom sudskih i drugih postupaka.

8. Odredbe ovog članka neće se tumačiti na štetu prava trećih osoba stečenih u dobroj vjeri.

9. Ništa iz ovog članka neće utjecati na načelo da mjere na koje se odnosi moraju biti definirane i provedene u skladu i prema odredbama domaćeg zakonodavstva države stranke.

Članak 13.

MEĐUNARODNA SURADNJA U SVRHU ODUZIMANJA

1. Država stranka koja je primila zahtjev druge države stranke nadležne za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom za oduzimanje koristi od kaznenog djela, imovine, predmeta ili drugih sredstava iz članka 12. stavak 1. ove Konvencije koji se nalaze na njezinom području, dužna je, u najvećoj mogućoj mjeri, u okviru svog domaćeg pravnog sustava i u tu svrhu:

(a) podnijeti zahtjev svojim nadležnim tijelima u svrhu dobivanja naloga za oduzimanje i, ako je takav nalog dobiven, izvršiti ga; ili

(b) predočiti svojim nadležnim tijelima, s ciljem njegova izvršenja, nalog za oduzimanje izdan od strane suda s područja države stranke koja je podnijela zahtjev u skladu s člankom 12. stavak 1. ove Konvencije, ukoliko se isti odnosi na kazneno djelo, imovinu, predmet ili druga sredstva iz članka 12. stavak 1. koji se nalaze na području države stranke kojoj je upućen zahtjev.

2. U odgovoru na zahtjev koji je podnijela država stranka nadležna za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom, država stranka kojoj je zahtjev upućen poduzet će mjere kako bi identificirala, ušla u trag te zamrzнула ili privremeno oduzela korist od kaznenog djela, imovinu, opremu ili druga sredstva iz članka 12. stavak 1. ove Konvencije u svrhu eventualnog oduzimanja koju nalaže podnositeljica zahtjeva ili, sukladno zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, država stranka kojoj je zahtjev upućen.

3. Odredbe članka 18. ove Konvencije primjenjuju se mutatis mutandis na ovaj članak. Osim informacije utvrđene člankom 18. stavak 15. zahtjevi podnijeti u skladu s ovim člankom sadrže:

(a) u slučaju zahtjeva iz stavka 1. (a) ovog članka, opis imovine koju treba konfiscirati i izjavu o činjenicama na koje se oslanja podnositeljica zahtjeva, a koje su dovoljne da omoguće državi primateljici zahtjev da zatraži nalog u skladu s domaćim pravom;

(b) u slučaju zahtjeva iz stavka 1. (b) ovog članka, zakonski prihvatljiva preslika naloga za oduzimanje na kojem je utemeljen zahtjev podnositeljice, izjavu o činjenicama te informaciju o opsegu izvršenja naloga;

(c) u slučaju zahtjeva iz stavka 2. ovog članka, izjava o činjenicama na koje se oslanja država podnositeljica zahtjeva i opis zatraženih radnji.

4. Odluke ili radnje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi odnosno poduzima država primateljica zahtjeva u skladu s i na temelju odredbi njezina domaćeg prava i postupovnih pravila, ili dvostranih ili mnogostranih ugovora, Sporazuma ili dogovora na koje se obvezala prema državi podnositeljici zahtjeva.

5. Svaka država stranka dostavlja glavnom tajniku Ujedinjenih naroda preslike svojih zakona i propisa kojima se provodi ovaj članak i sve naknadne izmjene tih zakona i propisa ili njihov opis.

6. Ako država stranka odluči poduzeti mjere iz stavaka 1. i 2. ovog članka ovisno o postojanju relevantnog međunarodnog ugovora, ta će država stranka smatrati ovu Konvenciju nužnim i dovoljnim ugovornim temeljem.

7. Država stranka može odbiti suradnju na temelju ovog članka, ako kazneno djelo na koje se zahtjev odnosi nije kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom.

8. Odredbe ovog članka neće se tumačiti na štetu prava trećih osoba stečenih u dobroj vjeri.

9. Države stranke razmotrit će sklapanje dvostranih ili mnogostranih ugovora, sporazuma ili dogovora kako bi povećale učinkovitost međunarodne suradnje pokrenute na temelju ovoga članka.

Članak 14.

RASPOLAGANJE ODUZETOM KORISTI OD KAZNENOG DJELA ILI ODUZETOM IMOVINOM

1. Korišću od kaznenog djela ili imovinom koju je država stranka oduzela temeljem članka 12. ili članka 13. stavak 1. ove Konvencije raspolaže ta država stranka u skladu sa svojim domaćim pravom i upravnim postupcima.

2. Kada postupaju na osnovu zahtjeva druge države stranke i na temelju članka 13. ove Konvencije, države stranke će, u onoj mjeri u kojoj to dopušta domaće pravo i na zahtjev, dati prednost razmatranju vraćanja koristi od kaznenog djela ili takve imovine državi podnositeljici zahtjeva, kako bi ista mogla obešteti žrtve kaznenog djela ili vratiti takvu korist od kaznenog djela ili imovinu njihovim zakonskim vlasnicima.

3. Kada postupa na zahtjev druge države stranke u skladu s člancima 12. i 13. ove Konvencije, država stranka može posebno razmotriti sklopljene sporazume ili dogovore o:

(a) uplaćivanju vrijednosti takve koristi od kaznenog djela ili imovine odnosno sredstava koja su rezultat prodaje takve koristi ili imovine ili njezinog djela na račun otvoren u skladu s člankom 30. stavkom 2. (c) ove Konvencije ili međudržavnim tijelima koja su specijalizirana za borbu protiv organiziranoga kriminaliteta;

(b) podjeli s drugim državama strankama, na redovitoj osnovi ili od slučaja do slučaja, takve koristi od kaznenog djela ili imovine, ili sredstava koja su rezultat prodaje takve koristi od kaznenog djela ili imovine, u skladu s domaćim pravom ili upravnim postupcima.

Članak 15.

NADLEŽNOST

1. Svaka država stranka donijet će mjere koje su nužne za uspostavljanje njezine nadležnosti za kaznena djela utvrđena u skladu s člancima 5. 6. 8. i 23. ove Konvencije kada je:

(a) kazneno djelo počinjeno na području te države stranke:

ili

(b) kazneno djelo počinjeno na plovilu koje plovi pod zastavom te države stranke ili u zrakoplovu koji je registriran prema zakonima dotične države u vrijeme kada je kazneno djelo počinjeno.

2. Na temelju članka 4. ove Konvencije, država stranka može također uspostaviti nadležnost nad takvim kaznenim djelom ako je:

(a) kazneno djelo počinjeno protiv državljanina te države stranke;

(b) kazneno djelo počinio državljanin te države stranke ili osoba bez državljanstva čije je uobičajeno boravište na njezinom području; ili

(c) kazneno djelo je:

(i) jedno od onih utvrđenih na temelju članka 5. stavka 1. ove Konvencije i počinjeno izvan njezina područja s namjerom počinjenja teškog kaznenog djela na tom području;

(ii) jedno od onih utvrđenih na temelju članka 6. stavka 1. (b) (ii) ove Konvencije i počinjeno izvan njezina područja s namjerom počinjenja kaznenog djela utvrđenog u skladu s člankom 6. stavak 1. (a) (i) ili (ii) ili (b) (i) ove Konvencije na njezinu području.

3. U svrhu članka 16. stavka 10. ove Konvencije, svaka država stranka donijet će mjere koje su nužne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima obuhvaćenih ovom Konvencijom, kada je navodni počinitelj prisutan na njezinom području i ona ga ne izruči samo zbog toga što je njezin državljan.

4. Svaka država stranka može donijeti i mjere koje su nužne za utvrđivanje njezine nadležnosti za kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom, kada je navodni počinitelj prisutan na njezinu području, a ona ga ne izruči.

5. Ako je država stranka, koja ostvaruje svoju nadležnost na temelju stavka 1. ili 2. ovog članka, bila obaviještena ili je na neki drugi način saznala da jedna ili više država stranaka vode istragu, kazneni progon ili sudski postupak zbog istog ponašanja, nadležna tijela tih država stranaka na primjeren način obaviti međusobne konzultacije u svrhu koordiniranja svojega djelovanja.

6. Bez utjecaja na norme općega međunarodnoga prava, ova Konvencija ne isključuje ostvarivanje bilo koje kaznene nadležnosti države stranke u skladu s njezinim domaćim pravom.

Članak 16.

IZRUČENJE

1. Ovaj se članak primjenjuje na kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom ili u slučajevima kada kazneno djelo iz članka 3. stavak 1. (a) ili (b) uključuje organiziranu zločinačku grupu i osobu čije se izručenje zahtijeva, a nalazi se na području države stranke kojoj je upućen zahtjev, pod uvjetom da je kazneno djelo za koje se traži izručenje kažnjivo prema domaćem pravu i države podnositeljice zahtjeva i države stranke kojoj je zahtjev upućen.

2. Ako zahtjev za izručenje uključuje nekoliko zasebnih teških kaznenih djela, od kojih neka nisu obuhvaćena ovim člankom, zamoljena država može primijeniti ovaj članak i u svezi s tim kaznenim djelima.

3. Svako kazneno djelo na koje se odnosi ovaj članak smatra se kaznenim djelom za koje se traži izručenje u bilo kojem ugovoru o izručenju sklopljenome između država stranaka. Države stranke obvezuju se uključiti na kaznena djela kao ekstradibilna u sve ugovore o izručenju koje će međusobno sklopiti.

4. Ako država stranka koja izručenje uvjetuje postojanjem međunarodnog ugovora, primi zahtjev za izručenje od druge države stranke s kojom nije sklopila ugovor o izručenju, može ovu Konvenciju smatrati pravnom osnovom za izručenje u slučaju svakog kaznenog djela na koje se ovaj članak primjenjuje.

5. Države stranke koje izručenje uvjetuju postojanjem međunarodnog ugovora dužne su:

(a) u vrijeme polaganje svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu ovoj Konvenciji, obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o tome hoće li ovu Konvenciju uzeti kao pravnu osnovu za suradnju pri izručenju s drugim državama strankama ove Konvencije; i

(b) ako ne uzmu ove Konvenciju kao pravnu osnovu za suradnju pri izručenju, nastojat će, kada je to primjereno, sklopiti međunarodne ugovore o izručenju s drugim državama strankama ove Konvencije u svrhu primjene ovog članka.

6. Države stranke koje izručenje ne uvjetuju postojanjem međunarodnog ugovora, smatrat će kaznena djela na koja se primjenjuje ovaj članak kaznenim djelima koja podliježu izručenju.

7. Izručenje podliježe uvjetima koje predviđa domaće pravo države stranke koja je primila zahtjev ili odgovarajući međunarodni ugovori o izručenju, uključujući, *inter alia*, uvjete u vezi

s minimalnom kaznom za izručenje i razloge zbog kojih država primateljica zahtjeva može odbiti izručenje.

8. Države stranke će, na temelju njihovog domaćeg prava, nastojati ubrzati postupak izručenja i pojednostavniti zahtjeve za dokazivanjem s tim u vezi sa svakim kaznenim djelom na koje se primjenjuje ovaj članak.

9. Na temelju odredbe svoga domaćeg prava i ugovora o izručenju, zamoljena država primateljica zahtjeva može, nakon što se uvjerila da okolnosti to omogućavaju i da su hitne, te na zahtjev države podnositeljice zahtjeva, pritvoriti osobu čije se izručenje traži koja se nalazi na njezinom području ili poduzeti druge odgovarajuće mjere radi osiguranja njezine prisutnosti u postupku za izručenje.

10. Država stranka na čijem se području zatekao pretpostavljeni počinitelj, ako ga ne izruči zbog kaznenog djela iz ovog članka, i to samo zbog toga što je njezin državljanin, na zahtjev države stranke koja traži izručenje, mora predati slučaj bez odlaganja nadležnim tijelima u svrhu progona. Ta su tijela dužna donijeti odluku i voditi postupak na isti način kao i kod bilo kojeg drugog teškog kaznenog djela na temelju domaćeg prava te države stranke. Države stranke o kojima je riječ dužne su surađivati, posebice oko postupovnih i dokaznih aspekata, kako bi se osigurala učinkovitost progona.

11. Kada je državi stranci na osnovi domaćeg prava omogućeno izručiti ili na drugi način predati nekog svog državljanina samo pod uvjetom da će isti biti vraćen u tu državu stranku radi izdržavanja kazne na temelju suđenja ili postupka u kojem se tražilo izručenje ili predaja te osobe te kada se ta država stranka i država stranka moliteljica suglase s tom mogućnošću i drugim uvjetima koje smatraju primjerenima, tako uvjetovano izručenje ili predaja bit će dovoljni za izvršenje obveze iz stavka 10. ovog članka.

12. Ako je izručenje, koje se traži u svrhu izvršenja kazne, odbijeno jer je osoba čije se izručenje traži državljanin države primateljice zahtjeva, te će država, ako joj to domaće pravo dopušta, na zahtjev države podnositeljice zahtjeva, uzeti u razmatranje izvršenje kazne koja je određena na temelju domaćeg prava države podnositeljice zahtjeva ili preostalog dijela kazne.

13. Svakoj osobi protiv koje se vodi postupak za bilo koje kazneno djelo na koje se odnosi ovaj članak bit će zajamčeno pošteno suđenje u svim fazama postupka, uključujući uživanje svih prava i jamstava koje osigurava domaće pravo države stranke na čijem se području osoba nalazi.

14. Ništa iz ove Konvencije ne može se tumačiti kao nametanje obveze izručenja, ako država primateljica zahtjeva ima osnovane razloge vjerovati da je zahtjev podniet u svrhu progona ili kažnjavanja osobe na osnovu njezina spola, rase, vjere, nacionalnosti, etničkog porijekla, političkih uvjerenja ili da bi udovoljenje tom zahtjevu značilo povredu položaja te osobe iz bilo kojega od tih razloga.

15. Države stranke ne smiju odbiti zahtjev za izručenjem isključivo zato što smatraju da kazneno djelo uključuje i financijska pitanja.

16. Prije odbijanja izručenja, zamoljena država će, kada je to primjenjivo, konzultirati državu podnositeljicu zahtjeva da joj omogući iznošenje mišljenja i osigura informacije koje se odnose na njene navode.

17. Države stranke će, kad je to primjereno, nastojati sklopiti dvostrane i mnogostrane sporazume ili dogovore radi izvođenja ili povećanja učinkovitosti izručenja.

Članak 17.

TRANSFER OSUĐENIH OSOBA

Države stranke mogu razmotriti sklapanje dvostranih ili mnogostranih sporazuma ili dogovora o transferu na njihovo područje osoba osuđenih na zatvorsku kaznu ili druge oblike

uskraćivanja slobode za kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom, kako bi tamo mogle izdržati kaznu.

Članak 18.

MEĐUSOBNA PRAVNA POMOĆ

1. Države stranke pružat će jedna drugoj najveću moguću međusobnu pravnu pomoć u istrazi, progonu i sudskim postupcima za kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom u skladu s člankom 3. i pružat će jedna drugoj sličnu pomoć kada država podnositeljica zahtjeva ima razloga sumnjati da je kazneno djelo iz članka 3. stavak 1. (a) ili (b) međunarodnog karaktera te da se žrtve, svjedoci, korist, sredstva ili dokazi za takva kaznena djela nalaze na području države primateljice zahtjeva, te da kazneno djelo uključuje organiziranu zločinačku grupu.

2. Međusobna pravna pomoć pruža se u najširem mogućem smislu na temelju važećih zakona, međunarodnih ugovora, sporazuma i dogovora države primateljice zahtjeva glede istrage, progona i sudskih postupaka za kaznena djela za koja se pravna osoba može smatrati odgovornom na temelju članka 10. ove Konvencije u državi podnositeljici zahtjeva.

3. Međusobna pravna pomoć koju treba osigurati na temelju ovog članka može se tražiti za bilo koju od sljedećih svrha:

- (a) prikupljanje iskaza svjedoka ili izjava od pojedinih osoba;
- (b) dostavljanje sudskih dokumenata;
- (c) izvršenja pretresa i privremenog oduzimanja ili zamrzavanja;
- (d) pregleda i očevida;
- (e) prikupljanja obavijesti, dokaznoga materijala i vještačenja;
- (f) pribavljanja izvornika ili ovjerenih prijepisa isprava i evidencija, uključujući državnu, bankovnu, financijsku, gospodarsku i poslovnu evidenciju.
- (g) utvrđivanje ili praćenje koristi od kaznenog djela, imovine, sredstava ili drugih stvari u svrhu prikupljanja podataka;
- (h) olakšavanje dobrovoljnog pojavljivanja osoba u državi podnositeljici zahtjeva;
- (i) svaka vrsta pomoći koja nije u suprotnosti s domaćim pravom države podnositeljice zahtjeva.

4. Bez utjecaja na odredbe domaćega prava, nadležna tijela države stranke mogu, bez prethodnog upućivanja zahtjeva, dostavljati obavijesti koje se odnose na kaznene stvari nadležnom tijelu druge države stranke ako misle da bi te obavijesti mogle pomoći tome tijelu u poduzimanju i uspješnom vođenju ispitivanja i kaznenih postupaka, ili bi mogle imati za posljednicu zahtjev koji ta druga država stranka upućuje na temelju ove Konvencije.

5. Dostavljanje obavijesti sukladno stavku 4. ovog članka odvijat će se bez utjecaja na istragu i kaznene postupke u državi čija nadležna tijela osiguravaju obavijesti. Nadležna tijela koja primaju te obavijesti dužna su udovoljiti zahtjevu da iste ostanu tajne, makar privremeno ili uz ograničenje njihove upotrebe. Međutim, to ne sprječava državu stranku koja prima obavijesti da tijekom postupka daje obavijesti koje optuženu osobu oslobađaju krivnje. U tom slučaju, država primateljica zahtjeva dužna je obavijestiti državu stranku koja prenosi obavijest prije takvog odavanja, i ako se to od nje traži, konzultirati se s državom strankom koja prenosi obavijest. Ako, u iznimnom slučaju, nije moguće unaprijed poslati obavijest, zamoljena država primateljica zahtjeva obavijestit će državu stranku bez odgode o tom odavanju obavijesti.

6. Odredbe ovog članka ne utječu na obveze prema bilo kojem ugovoru, dvostranom ili mnogostranom, koji u potpunosti ili djelomično uređuje ili će uređivati međusobnu pravnu pomoć.

7. Stavci od 9. do 29. ovog članka primjenjuju se na zahtjeve koji su sastavljeni u skladu s ovim člankom, ako države stranke o kojima je riječ nisu obvezane ugovorom o međusobnoj pravnoj pomoći. Ako su države stranke obvezane takvim ugovorom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora, osim ako se države stranke ne slože umjesto toga primjenjivati stavke 29. ovog članka. Državama strankama preporučuje se primjena ovih stavaka ukoliko oni olakšavaju suradnju.

8. Države stranke ne mogu uskratiti pružanje međusobne pravne pomoći na temelju ovog članka pozivajući se na bankarsku tajnu.

9. Države stranke mogu odbiti pružanje međusobne pravne pomoći u skladu s ovim člankom s obrazloženjem da ne postoji dvostruka kažnjivost. Međutim, država primateljica zahtjeva može, ako to smatra primjerenim, osigurati pomoć na osnovu vlastite diskrecijske ocjene, bez obzira bi li određeno ponašanje predstavljalo kazneno djelo prema domaćem pravu države primateljice zahtjeva.

10. Osoba koja se nalazi u pritvoru ili izdržava kaznu na području jedne države stranke, a čija se prisutnost zahtijeva u drugoj državi stranci u svrhu identifikacije, svjedočenja ili drugačije pomoći sa svrhom prikupljanja dokaza tijekom istrage, progona ili sudskog postupka u odnosu na kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom, može biti prebačena u tu državu ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) da je osoba dragovoljno pristala;

(b) nadležna tijela obiju država stranaka suglasna su, uz primjenu uvjeta koje obje države smatraju odgovarajućima.

11. U svrhu stavka 10. ovog članka:

(a) Država stranka u koju se osoba prebacuje obvezna je čuvati tu osobu u pritvoru, osim ako nije drugačije zatražila ili odobrila država stranka iz koje je osoba prebačena;

(b) Država stranka u koju je osoba prebačena dužna je bez odlaganja ispuniti svoju obvezu vraćanja osobe u pritvor države stranke iz koje je osoba prebačena kao što je ranije dogovoreno, ili su drugačije dogovorila nadležna tijela obiju država stranaka;

(c) Država stranka u koju je osoba prebačena neće zahtijevati od države stranke iz koje je osoba prebačena pokretanje postupka izručenja radi vraćanja te osobe;

(d) Osobi koja je prebačena priznaje se odslužena kazna u državi stranci iz koje je prebačena i uračunava se u kaznu pritvora u državi u koju je prebačena.

12. Osim ako država stranka iz koje osoba treba biti prebačena na osnovi stavaka 10. i 11. ovog članka da svoj pristanak, ta osoba, bez obzira na njezino državljanstvo, neće biti progonjena, pritvarana, kažnjavana ili podvrgnuta bilo kakvom ograničavanju osobne slobode na području države u koju je prebačena radi djela, propusta ili osude prije njezina odlaska s područja zemlje iz koje je bila prebačena.

13. Svaka država stranka određuje središnje tijelo koje je odgovorno i ima ovlast primati zahtjeve za međusobnom pravnom pomoći i koje ih ili izvršava ili prenosi nadležnome tijelu na izvršenje. Kada država stranka ima regiju ili područje s posebnim sustavom međusobne pravne pomoći, može odrediti središnje tijelo koje će imati istu funkciju za tu regiju ili područje. Središnja tijela dužna su osigurati brzo i ispravno izvršenje ili prijenos primljenih zahtjeva. Kada središnje tijelo prenese zahtjev nadležnome tijelu na izvršenje, založit će se za brzo i ispravno izvršenje zahtjeva od strane nadležnih tijela. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda mora biti obaviješten o središnjem tijelu određenom u tu svrhu, u vrijeme kada države stranke polože svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu ovoj Konvenciji. Zahtjevi za međusobnom pravnom pomoći ili bilo koje drugo priopćenje s tim u svezi prenosi se središnjim tijelima koje su odredile države stranke. Taj zahtjev ne utječe na pravo države stranke da traži upućivanje takvoga zahtjeva ili priopćenja diplomatskim putem, a u hitnim slučajevima, kada

se države stranke tako dogovore, preko Međunarodne organizacije kriminalističke policije, ako je to moguće.

14. Zahtjevi se podnose u pisanom obliku ili, kada je to moguće, sredstvima koja omogućavaju zapis, na jeziku koji je prihvatljiv za državu primateljicu zahtjeva, pod uvjetom da ona može utvrditi vjerodostojnost. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda mora biti obaviješten o jeziku ili jezicima koji su prihvatljivi za obje države stranke, i to u vrijeme polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu ovoj Konvenciji. U hitnim slučajevima i kada se države stranke tako dogovore, zahtjevi se mogu podnositi usmenim putem, nakon čega moraju biti potvrđeni u pisanom obliku.

15. Zahtjev za međusobnom pravnom pomoći sadrži:

(a) točan naziv tijela koje podnosi zahtjev;

(b) predmet i prirodu istrage, progona ili sudskog postupka na koji se zahtjev odnosi te ime i funkciju tijela koje vodi istragu, progon ili sudski postupak;

(c) sažetak mjerodavnih činjenica, osim u odnosu na zahtjeve u svrhu uručenja sudskih dokumenata;

(d) opis zatražene pomoći i pojedinosti o svakom pojedinom postupku čije provođenje država podnositeljica zahtjeva traži;

(e) ako je moguće, identitet, lokaciju i državljanstvo osobe o kojoj se radi;

i

(f) svrhu zbog kojeg se traže dokazi, informacije ili djelovanje.

16. Država stranka koja je primila zahtjev može tražiti dodatne informacije koje su potrebne radi izvršenja zahtjeva u skladu s njezinim domaćim pravom ili kada to može olakšati izvršenje.

17. Zahtjev se izvršava u skladu s domaćim pravom države primateljice zahtjeva, u mjeri u kojoj to nije protivno njenom domaćem pravu, i kada je to moguće, u skladu s postupcima naznačenim u zahtjevu.

18. Kad god je to moguće i u skladu s temeljnim načelima domaćeg prava, kada se pojedinac nalazi na području jedne države stranke i mora biti saslušan kao svjedok na području druge države stranke, prva država stranka može, na zahtjev one druge, dopustiti da se saslušanje obavi video sredstvima, ako nije moguće ili poželjno da se pojedinac o kojem je riječ osobno pojavi na području države podnositeljice zahtjeva. Države stranke mogu se dogovoriti da saslušanje vodi sudsko tijelo države podnositeljice zahtjeva te da bude prisutno sudsko tijelo države primateljice zahtjeva.

19. Država podnositeljica zahtjeva neće prenositi ili upotrebljavati informacije ili dokaze koje je pribavila država primateljica zahtjeva u svrhu istrage, progona ili sudskog postupka, osim onih navedenih u zahtjevu, bez prethodnog pristanka države primateljice zahtjeva. Ništa iz ovog stavka ne sprječava državu podnositeljicu zahtjeva da u tijeku postupka otkrije informacije ili dokaze koji optuženu osobu oslobađaju krivnje. U tom slučaju, država podnositeljica zahtjeva dužna je prije takvog otkrivanja obavijestiti državu primateljicu zahtjeva i, ako je to zatraženo, obaviti konzultacije s tom državom strankom. Ako u iznimnom slučaju, prethodna obavijest nije moguća, država podnositeljica zahtjeva dužna je bez odlaganja obavijestiti državu primateljicu zahtjeva o tom otkrivanju informacija.

20. Država podnositeljica zahtjeva može tražiti od države primateljice da drži u tajnosti činjenice i bit zahtjeva, osim u mjeri koju nalaže potreba izvršenja zahtjeva. Ako zamoljena država nije u mogućnosti udovoljiti zahtjevu o tajnosti, dužna je o tome žurno obavijestiti državu podnositeljicu zahtjeva.

21. Međusobna pravna pomoć može biti odbijena:

(a) ako zahtjev nije sastavljen u skladu s odredbama ovog članka;

(b) ako država podnositeljica zahtjeva smatra da bi njegovo izvršenje moglo štetiti njezinom suverenitetu, sigurnosti, javnom poretku ili drugim bitnim interesima;

(c) ako bi tijelima države primateljice zahtjeva bilo zabranjeno na temelju domaćeg prava izvršiti radnju koja se traži u svezi s bilo kojim sličnim kaznenim djelom, da je isto bilo predmetom istrage, progona ili sudskog postupka u okviru njezine nadležnosti;

(d) ako bi udovoljavanje tome zahtjevu za pružanjem međusobne pravne pomoći bilo protivno pravnom sustavu države primateljice zahtjeva.

22. Države stranke ne smiju odbiti zahtjev za pružanjem međusobne pravne pomoći s jedinim obrazloženjem da se zahtjev odnosi na fiskalne predmete.

23. Svako odbijanje međusobne pravne pomoći mora biti obrazloženo.

24. Država primateljica zahtjeva za pružanjem međusobne pravne pomoći dužna je isti izvršiti što je prije moguće i voditi računa o svim rokovima koje je navela država podnositeljica zahtjeva i koji bi trebali biti naznačeni u zahtjevu. Država primateljica zahtjeva dužna je odgovoriti na razumne zahtjeve države podnositeljice zahtjeva o napredovanju u izvršavanju zahtjeva. Država podnositeljica zahtjeva dužna je žurno obavijestiti državu primateljicu zahtjeva kada zatražena pomoć više nije potrebna.

25. Država primateljica zahtjeva može odgoditi pružanje međusobne pravne pomoći s obrazloženjem da su istraga, progon ili sudski postupak u vezi sa slučajem iz zahtjeva već u tjeku.

26. Prije nego što odbije zahtjev u skladu sa stavkom 21. ovog članka ili odloži njegovo izvršenje u skladu sa stavkom 25. ovog članka, država primateljica zahtjeva dužna je konzultirati se s državom podnositeljicom zahtjeva kako bi razmotrile može li se pomoć pružiti u rokovima i uvjetima koje se smatraju neophodnim. Ako država podnositeljica zahtjeva prihvati pomoć pod tim uvjetima, dužna ih je ispuniti.

27. Bez utjecaja na primjenu stavka 12. ovog članka, svjedok, vještak ili druga osoba, koja na zahtjev države podnositeljice zahtjeva pristane svjedočiti u postupku ili pomoći u istrazi, progону ili sudskom postupku na području države stranke podnositeljice zahtjeva, neće biti progónjena, pritvarana, kažnjena ili podvrgavana drugim ograničenjima osobne slobode na tom području zbog djela, propusta ili osuda prije njezina napuštanja područja države primateljice zahtjeva. Takva zaštita prestaje nakon što je svjedok, vještak ili druga osoba koja je imala mogućnost otići, imajući na raspolaganju razdoblje od petnaest uzastopnih dana ili bilo koje drugo razdoblje koje su države stranke dogovorile, nakon datuma službenog obavještanja od strane pravosudnih tijela da njezina prisutnost više nije nužna, ali je usprkos tome dobrovoljno ostala na području države stranke, ili se, nakon što je već bila otišla, ponovo dobrovoljno vratila.

28. Redovite troškove povezane s izvršenjem zahtjeva snosi zamoljena država, ukoliko se države stranke nisu drugačije sporazumjele. Ako su potrebni značajni ili izvanredni izdaci pri izvršenju zahtjeva, države stranke utvrđuju rokove i uvjete pod kojima će zahtjev biti izvršen, te način na koji će se troškovi snositi.

29. Zamoljena država:

(a) dužna je osigurati državi podnositeljici zahtjeva preslike državne evidencije, dokumentacije ili informacija koje posjeduje i koje su na temelju domaćeg prava dostupne javnosti;

(b) može, na osnovu vlastite diskrecijske ocjene, osiguran državi stranci potpune, djelomične ili prema vlastitom nahódenju, preslike bilo koje državne evidencije, dokumentacije ili informacije kojima raspolaže, a koje prema njezinom domaćem pravu nisu dostupne javnosti.

30. Države stranke će, prema potrebi, razmotriti mogućnost sklapanja dvostranih ili mnogostranih sporazuma ili dogovora u svrhu praktičnog provođenja ili poboljšanja odredbi ovog članka.

Članak 19.

ZAJEDNIČKE ISTRAGE

Države stranke razmotrit će sklapanje dvostranih ili mnogostranih sporazuma ili dogovora na osnovu kojih, u odnosu na stvari koje su predmetom istrage, progona ili sudskih postupaka u jednoj ili više država, nadležna tijela o kojima je riječ mogu osnivati zajednička istražna tijela. U nedostatku takvih sporazuma ili dogovora, zajedničke istrage mogu se poduzimati ugovaranjem od slučaja do slučaja. Države stranke dužne su osigurati da suverenitet države, na čijem se području istraga vodi, bude u potpunosti poštovan.

Članak 20.

POSEBNE ISTRAŽNE TEHNIKE

1. Ako to dopuštaju temeljna načela domaćeg pravnog sustava, svaka država stranka će, u okviru vlastitih mogućnosti i pod uvjetima propisanim domaćim pravom, poduzeti potrebne mjere kako bi omogućila ispravno korištenje nadzirane isporuke i, gdje je to potrebno, korištenje drugih posebnih istražnih tehnika, kao što su elektronski i drugi oblici prisluškivanja te prikrivene operacije od strane nadležnih tijela na njezinu području, a u svrhu učinkovitog suzbijanja organiziranog kriminaliteta.

2. U svrhu istrage kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom, države stranke se potiču na sklapanje, kada je to potrebno, odgovarajućih dvostranih ili mnogostranih sporazuma ili dogovora radi korištenja takvih posebnih istražnih tehnika u kontekstu suradnje na međunarodnoj razini. Takvi sporazumi i dogovori sklapaju se i primjenjuju u skladu s načelima suverene ravnopravnosti država i izvode se strogo u skladu s uvjetima iz tih sporazuma ili dogovora.

3. U nedostatku sporazuma ili dogovora opisanih u stavku 2. ovog članka, odluka o primjeni posebnih istražnih tehnika na međunarodnoj razini donosi se od slučaja do slučaja pri čemu, kada je to potrebno, treba uzeti u obzir financijske dogovore i sporazume u okviru nadležnosti zainteresiranih država stranaka.

4. Odluke o korištenju nadzirane isporuke na međunarodnoj razini mogu, uz pristanak država stranaka o kojima je riječ, uključivati metode poput presretanja i omogućavanja da roba nastavi putovati netaknuta ili da se u potpunosti ili djelomično ukloni ili zamijeni.

Članak 21.

USTUPANJE KAZNENOG POSTUPKA

Države stranke razmotrit će mogućnost međusobnog ustupanja postupka progona za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom kada se smatra da je ustupanje u interesu što bolje primjene prava, posebice u slučajevima kada je uključeno više nadležnosti, a u svrhu objedinjavanja progona.

Članak 22.

OSNIVANJE KAZNE NE EVIDENCIJE

Svaka država stranke može donijeti zakonske i druge mjere radi uzimanja u razmatranje, pod uvjetima i u svrhu koju smatra prikladnom, svih prethodnih osuda pretpostavljenog počinitelja u drugoj državi, a u svrhu korištenja tih informacija u kaznenom postupku za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom.

Članak 23.

INKRIMINIRANJE OMETANJA PRAVDE

Svaka država stranka donijet će zakonske i druge mjere nužne za inkriminiranje namjerno počinjenih kaznenih djela u sljedećim slučajevima:

(a) upotreba fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanje, obećavanje, nuđenje ili davanje protuzakonite koristi radi nagovaranja na lažno svjedočenje ili miješanje u svjedočenje, ili izvođenje dokaza u postupku u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom;

(b) upotreba fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanje radi miješanja u izvršavanju službene dužnosti pravosudnog ili izvršnog djelatnika u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom. Ništa iz ovog podstavka ne utječe na prava država stranaka da uspostave zakonodavstvo radi zaštite ostalih kategorija javnih službenika.

Članak 24.

ZAŠTITA SVJEDOKA

1. Svaka država stranka poduzima odgovarajuće mjere u okviru svojih mogućnosti kako bi osigurala učinkovitu zaštitu od moguće odmazde ili zastrašivanja svjedoka u kaznenim postupcima, u slučajevima svjedočenja o kaznenim djelima obuhvaćenim ovom Konvencijom i, kada je to primjereno, njihovih srodnika i drugih bliskih im osoba.

2. Mjere predviđene u stavku 1. ovog članka mogu uključivati, *inter alia*, bez utjecaja na prava okrivljenika i uključujući pravo na zakonski postupak:

(a) uspostavljanje postupaka radi osiguranja fizičke zaštite takvih osoba, u opsegu koji je nužan i ostvariv, njihovo premještanje i, gdje je to nužno, zabranjivanje otkrivanja ili ograničavanje otkrivanja informacija glede identiteta i kretanja tih osoba;

(b) osiguravanje dokaznih pravila koja omogućavaju da svjedočenje svjedoka bude dano na način koji jamči njihovu sigurnost, kao što je svjedočenje pomoću komunikacijskih tehnika poput video veza ili drugih prikladnih sredstava.

3. Države stranke razmotrit će sklapanje sporazuma ili dogovora s drugim državama radi premještanja osoba iz stavka 1. ovog članka.

4. Odredbe ovog članka primjenjuju se i na žrtve koje su u ulozi svjedoka.

Članak 25.

POMOĆ ŽRTVAMA I NJIHOVA ZAŠTITA

1. Svaka država stranka poduzima odgovarajuće mjere u okviru svojih mogućnosti kako bi osigurala pomoć i zaštitu žrtava kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom, posebice u slučajevima prijetnji odmazdom ili zastrašivanja.

2. Svaka država stranka dužna je ustanoviti odgovarajuće postupke kako bi osigurala naknadu ili odštetu žrtvama kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom.

3. Svaka država stranke će, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom, omogućiti da stajališta i problemi žrtava budu predstavljeni i razmatrani u primjerenim fazama kaznenog postupka protiv počinitelja na način koji ne šteti pravima obrane.

Članak 26.

MJERE ZA POTICANJE SURADNJE S TIJELIMA ZADUŽENIM ZA PROVEDBU ZAKONA

1. Svaka država stranka poduzeti će odgovarajuće mjere kako bi potakla osobe koje sudjeluju ili su sudjelovale u organiziranim zločinačkim grupama na:

(a) pružanje informacija koje koriste nadležnim tijelima prilikom istrage i dokaznog postupka o stvarima kao što su:

- (i) identitet, priroda, sastav, ustroj, lokacija ili aktivnosti organizirane zločinačke grupe;
- (ii) veze, uključujući međunarodne veze, s drugim organiziranim zločinačkim grupama;
- (iii) kaznena djela koja je organizirana zločinačka grupa počinila ili može počiniti;

(b) pružanje činjenične, stvarne pomoći nadležnim tijelima koja će doprinijeti oduzimanju sredstava ili zločinom stečene koristi organizirane zločinačke grupe.

2. Svaka država stranka razmotrit će mogućnost, u primjerenim slučajevima, ublažavanja kazne optuženoj osobi koja pruži značajnu suradnju u istrazi ili progonu za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom.

3. Svaka će država stranka, u skladu s temeljnim načelima domaćeg prava, razmotriti mogućnost osiguravanja imuniteta osobi koja ponudi značajnu suradnju u istrazi i progonu za kazneno djelo obuhvaćeno ovom Konvencijom.

4. Zaštita takvih osoba predviđena je člankom 24. ove Konvencije.

5. Ako osoba iz stavka 1. ovog članka, koja se nalazi u jednoj državi stranci, može pružiti značajnu suradnju nadležnim tijelima druge države stranke, države stranke o kojima je riječ mogu razmotriti sklapanje sporazuma ili dogovora u skladu s njihovim domaćim pravom o mogućnosti da druga država stranka osigura postupak opisan u stavcima 2. i 3. ovoga članka.

Članak 27.

SURADNJA NA PROVEDBI ZAKONA

1. Države stranke usko će surađivati u skladu sa svojim domaćim pravnim i upravnim sustavima kako bi povećale učinkovitost provedbe zakona u cilju suzbijanja kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom. Svaka država stranka donijet će učinkovitost mjere kako bi:

(a) poboljšala i, gdje je to potrebno, uspostavila komunikacijske kanale između nadležnih tijela, agencija i službi radi olakšavanja i osiguravanja brze razmjene informacija koje se tiču svih aspekata kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom, uključujući, ako dotične državne stranke to smatraju prikladnim, veze s drugim zločinačkim aktivnostima;

(b) surađivala s drugim državama strankama u vođenju istrage o kaznenim djelima obuhvaćenim ovom Konvencijom koja se tiču:

(i) identiteta, kretanja i aktivnosti osoba za koje se sumnja da su umiješane u kaznena djela te mjesta na kojima se nalaze druge osobe o kojima je riječ:

(ii) kretanje koristi koja je rezultat kaznenog djela ili imovine koja je nastala počinjenjem kaznenih djela;

(iii) kretanje imovine, opreme ili drugih sredstava koja se koriste ili su namijenjena upotrebi prilikom počinjenja kaznenih djela;

(c) davala, kada je to primjereno, potrebnih predmeta ili količina tvari u svrhu analize ili istrage;

(d) olakšala učinkovitu koordinaciju između nadležnih tijela, agencija ili službi i unapređivanja razmjene osoblja i drugih stručnjaka, uključujući i postavljanje djelatnika za vezu, što je predmet dvostranih sporazuma ili dogovora između država stranaka;

(e) razmjenjivala informacije s drugim državama strankama o posebnim sredstvima i metodama koje koriste organizirane zločinačke grupe, uključujući i gdje je primjereno, informacije o pravcima i sredstvima prijevoza, te korištenju lažnog identiteta, izmijenjenih ili krivotvorenih osobnih isprava i drugih načina prikrivanja njihovih zločinačkih aktivnosti;

(f) razmjenjivala informacije i uskladila upravne i druge mjere koje se smatraju prikladnima u svrhu ranog otkrivanja kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom;

2. U svrhu primjene ove Konvencije, države stranke razmotrit će sklapanje dvostranih ili mnogostranih sporazuma ili dogovora o izravnoj suradnji između svojih tijela za provedbu zakona, a u slučajevima kada takvi sporazumi ili dogovori već postoje, njihovih izmjena i dopuna. U nedostatku takvih sporazuma ili dogovora između država stranaka o kojima je riječ, države stranke mogu ovu Konvenciju smatrati temeljem međusobne suradnje na provedbi zakona glede kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom. Kada je to primjereno, države

stranke u potpunosti će koristiti sporazume i dogovore, uključujući i međunarodne ili regionalne organizacije, kako bi pospješile suradnju između svojih tijela za provedbu zakona.

3. Države stranke nastojat će surađivati u okviru svojih mogućnosti kako bi odgovorile na transnacionalni organizirani kriminalitet upotrebom moderne tehnologije.

Članak 28.

PRIKUPLJANJE, RAZMJENA I ANALIZA INFORMACIJA O PRIRODI ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

1. Svaka država stranka razmotrit će, uz konzultacije sa znanstvenim i akademskim zajednicama, potrebu analiziranja trendova u organiziranom kriminalitetu na svom području, okolnosti u kojima on djeluje, te profesionalnih grupa i primijenjenih tehnika.

2. Države stranke razmotrit će razvijanje i razmjenu korištenja analitičke ekspertize koja se tiče aktivnosti organiziranog kriminaliteta međusobno i pomoću međunarodnih i regionalnih organizacija. U tu svrhu potrebno je razviti zajedničke definicije, standarde i metodologije te primjenjivati ih u skladu s potrebama.

3. Svaka država stranka razmotrit će praćenje svoje politike i stvarnih mjera za suzbijanje organiziranog kriminaliteta te procjenjivati njihovu učinkovitost i efikasnost.

Članak 29.

IZOBRAZBA I TEHNIČKA POMOĆ

1. Svaka država stranka će, u opsegu u kojem je to potrebno, inicirati, razvijati i poboljšavati posebne programe izobrazbe njezinog osoblja za provedbu zakona, uključujući i državne odvjetnike, istražne suce i carinike, te drugo osoblje zaduženo za sprječavanje, otkrivanje i kontrolu kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom. Ti programi mogu uključivati upućivanje i razmjenu osoblja. Bavit će se posebice, u opsegu koji dopušta domaće pravo, sljedećim aspektima:

(a) metodama sprječavanja, otkrivanja i kontrole kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom;

(b) pravcima i tehnikama koje koriste osobe osumnjičene za umiješanost u kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom, uključujući tranzitne države, te odgovarajuće protumjere;

(c) praćenjem kretanja krijumčarene robe;

(d) otkrivanjem i praćenjem kretanja koristi od kaznenog djela i imovine, opreme ili drugih sredstava i metoda koje se koriste za transfer, skrivanje ili prikrivanje takve koristi, imovine, opreme i drugih sredstava, te metoda koje se koriste u suzbijanju pranja novca i drugih vrsta financijskog kriminaliteta;

(e) prikupljanjem dokaza;

(f) tehnikama nadzora u slobodnim trgovinskim zonama i slobodnim lukama;

(g) modernom opremom i tehnikama za provedbu zakona, uključujući elektronsko praćenje, nadzirane isporuke i prikrivene operacije;

(h) metodama koje se koriste u suzbijanju transnacionalnog organiziranog kriminaliteta počinjenog putem računala, telekomunikacijskih mreža i drugih vrsta moderne tehnologije; i

(i) metodama koje se koriste u zaštiti žrtava i svjedoka.

2. Države stranke pomagat će jedna drugoj u planiranju i provedbi programa istraživanja i izobrazbe čija je svrha razmjena stručnog znanja u područjima iz stavka 1. ovog članka i u tu svrhu će, kada je to primjereno, organizirati regionalne i međunarodne skupove i seminare u cilju poticanja suradnje i razgovora o problemima od zajedničkog interesa, uključujući i posebne probleme i potrebe tranzitnih zemalja.

3. Države stranke poticat će izobrazbu i tehničku pomoć koja će olakšati izručenja i međusobnu pravnu pomoć. Takva izobrazba i tehnička pomoć može uključivati učenje jezika, upućivanje i razmjenu osoblja u središnjim tijelima ili agencijama s odgovarajućim zadacima.

4. U slučaju postojanja dvostranih i mnogostranih sporazuma ili dogovora, države stranke će u potrebnom opsegu jačati napore kako bi maksimalno povećale operativne i obrazovne aktivnosti unutar međunarodnih i regionalnih organizacija i u okviru relevantnih dvostranih i mnogostranih sporazuma i dogovora.

Članak 30.

OSTALE MJERE: PROVEDBA KONVENCIJE KROZ EKONOMSKI RAZVITAK I TEHNIČKU POMOĆ

1. Države stranke poduzimat će mjere čiji je cilj optimalna provedba ove Konvencije u mogućem opsegu i kroz međunarodnu suradnju, vodeći računa o negativnim učincima organiziranog kriminaliteta za društvo općenito, a posebice za održivi razvitak.

2. Države stranke ulagat će konkretne napore u poticanje međusobne suradnje te suradnje s međunarodnim i regionalnim organizacijama u svrhu:

(a) jačanja suradnje na različitim razinama sa zemljama u razvoju, s ciljem jačanja njihovih sposobnosti za sprječavanje i suzbijanje transnacionalnog organiziranog kriminaliteta;

(b) povećanja financijske i materijalne pomoći radi pružanja potpore naporima zemalja u razvoju da se učinkovito bore protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i pomaganja tim zemljama da uspješno provode ovu Konvenciju;

(c) osiguravanja tehničke pomoći zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji kako bi im se pomoglo da odgovore na potrebu primjene ove Konvencije. U tu svrhu, države stranke nastojat će pružati odgovarajući i redoviti dobrovoljni doprinos na račun koji je otvoren u tu svrhu u okviru mehanizma za financiranje pri Ujedinjenim narodima. U skladu s njihovim domaćim pravom i odredbama ove Konvencije, države stranke mogu posebno razmotriti mogućnost uplaćivanja na gore spomenuti račun postotka ili vrijednosti koja odgovara koristi od kaznenog djela ili imovini koja je oduzeta u skladu s odredbama ove Konvencije;

(d) ohrabrivanja i poticanja drugih država i financijskih institucija da im se pridruže u naporima utvrđenim u ovom članku, posebice organiziranjem većega broja programa izobrazbe i osiguravanjem moderne opreme za zemlje u razvoju, kako bi im se pomoglo u postizanju ciljeva ove Konvencije.

3. U opsegu u kojem je to moguće, ove mjere ne dovode u pitanje postojeću inozemnu pomoć ili druge dogovore o financijskoj suradnji na bilateralnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.

4. Države stranke mogu sklopiti dvostrane ili mnogostrane sporazume ili dogovore o financijskoj i logističkoj pomoći, uz uvažavanje financijskih dogovora koji su nužni kako bi oblici međunarodne suradnje predviđeni ovom Konvencijom bili učinkoviti, i kako bi se mogao sprječavati, otkrivati i kontrolirati transnacionalni organizirani kriminalitet.

Članak 31.

PREVENCIJA

1. Države stranke nastojat će razvijati i ocjenjivati nacionalne projekte te ustanovljavati i poticati najbolje načine i politiku usmjerenu na sprječavanje transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

2. Države stranke nastojat će, u skladu s temeljnim načelima njihovog domaćeg prava, smanjiti sadašnju i buduću mogućnost da organizirane zločinačke grupe sudjeluju na zakonitim tržištima s korišću koja je rezultat njihova kriminalnoga djelovanja, tako što će primjenjivati odgovarajuće zakonske, administrativne i druge mjere. Te bi se mjere morale usredotočiti na sljedeće:

(a) jačanje suradnje između tijela za provedbu zakona, državnih odvjetnika i relevantnih privatnih entiteta, uključujući industriju;

(b) poticanje razvijanja standarda i postupaka usmjerenih na čuvanje integriteta javnih i relevantnih privatnih entiteta, kao i kodekse ponašanja relevantnih struka, posebice odvjetnika, javnih bilježnika, poreznih savjetnika i računovođa;

(c) sprječavanje zloporabe javnih natječaja od organiziranih zločinačkih grupa, te dotacija i licenci koje dodjeluju javne vlasti u svrhu komercijalnih aktivnosti;

(d) sprječavanje zloporabe pravnih osoba od strane organiziranih zločinačkih grupa; te mjere mogu uključivati:

(i) osnivanje javnih evidencija pravnih i fizičkih osoba koje se bave osnivanjem, upravljanjem i financiranjem pravnih osoba;

(ii) uvođenje mogućnosti zabrane djelovanja na osnovi sudskog naloga ili drugim odgovarajućim načinom, osobama osuđenim za kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom, kako kroz određeno razdoblje ne bi mogle raditi na mjestu rukovoditelja pravnih osoba osnovanih na području pod jurisdikcijom država stranaka;

(iii) osnivanje nacionalnih evidencija osoba kojima je zabranjeno upravljanje pravnim osobama; i

(iv) razmjenu informacija koje se nalaze u evidencijama iz podstavka (d) (i) i (iii) ovog stavka s nadležnim tijelima drugih država stranaka.

3. Države stranke nastojat će poticati reintegriranje u društvo osoba osuđenih za kaznena djela obuhvaćena ovom Konvencijom.

4. Države stranke nastojat će periodički ocjenjivati postojeće relevantne pravne instrumente i upravnu praksu s ciljem otkrivanja njihove osjetljivosti na zloporabu od strane organiziranih zločinačkih grupa.

5. Države stranke nastojat će poticati javnu svijest o postojanju, uzrocima, ozbiljnosti i opasnosti koja prijete od organiziranih zločinačkih grupa. Informacije se mogu prenositi, kada je to prikladno, putem medija i trebaju uključivati mjere poticanja suradnje javnosti u sprječavanju i suzbijanju takvog kriminaliteta.

6. Svaka država stranka dužna je obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o nazivu i adresi tijela koje može pomoći drugim državama strankama u utvrđivanju mjera za sprječavanje transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

7. Države stranke će, prema potrebi, surađivati međusobno i s relevantnim međunarodnim i regionalnim organizacijama na poticanju i primjeni mjera iz ovog članka. To uključuje sudjelovanje u međunarodnim projektima čiji je cilj sprječavanje transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, na primjer ublažavanjem okolnosti koje društveno marginalizirane grupe čine osjetljivima na djelovanje transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Članak 32.

KONFERENCIJA STRANAKA OVE KONVENCIJE

1. Ovime je osnovana Konferencija stranaka ove Konvencije kako bi se povećala njihova sposobnost borbe protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta te potakla i pratila provedba ove Konvencije.

2. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda sazvat će Konferenciju stranaka najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ove Konvencije. Konferencija stranaka usvojit će poslovnik i pravila koja uređuju aktivnosti opisane u staccima 3. i 4. ovog članka (uključujući pravila koja se tiču plaćanja troškova nastalih pri izvođenju tih aktivnosti).

3. Konferencija stranaka utvrdit će mehanizme za postizanje ciljeva spomenutih u stavku 1. ovog članka, uključujući:

(a) olakšavanje aktivnosti koje provode države stranke iz članka 29., 30. i 31. ove Konvencije, uključujući poticanje na uplaćivanje dobrovoljnih priloga;

(b) olakšavanje razmjene informacija između država stranaka o obrascima i trendovima unutar transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i uspješnim načinima njegova suzbijanja;

(c) surađivanje s relevantnim međunarodnim i regionalnim organizacijama i nevladinim udrugama;

(d) povremeno praćenje provedbe ove Konvencije;

(e) davanje preporuka za poboljšanje Konvencije i njene provedbe.

4. U svrhu stavaka 3 (d) i (e) ovog članka, Konferencija stranaka stjecat će potrebna znanja o mjerama koje poduzimaju države stranke u provedbi ove Konvencije te teškoćama s kojima se pritom susreću, putem informacija koje osiguravaju te pomoću dodatnih mehanizama praćenja koje će utvrditi Konferencija stranaka.

5. Svaka država stranka osigurat će Konferenciji stranaka informacije o svojim programima, planovima i praksi, kao i zakonodavnim i administrativnim mjerama za provedbu ove Konvencije, a na zahtjev Konferencije stranaka.

Članak 33.

TAJNIŠTVO

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda osigurat će potrebne tajničke usluge Konferenciji stranaka Konvencije.

2. Tajništvo će:

(a) pružiti pomoć Konferenciji stranaka u izvođenju aktivnosti opisanih u članku 32. ove Konvencije, postizati dogovore i osiguravati potrebne usluge za sjednice Konferencije stranaka;

(b) na zahtjev, pomagati državama strankama u pružanju informacija Konferenciji stranaka kao što je predviđeno člankom 32. stavak 5. ove Konvencije; i

(c) osigurati potrebnu koordinaciju s tajništvima relevantnih međunarodnih i regionalnih organizacija.

Članak 34.

PROVEDBA KONVENCije

1. Svaka država stranka poduzimat će potrebne mjere, uključujući zakonodavne i upravne, u skladu s temeljnim načelima svog domaćeg prava, kako bi osigurala provedbu svojih obveza prema ovoj Konvenciji.

2. Kaznena djela utvrđena u člancima 5., 6., 8. i 23. ove Konvencije bit će utvrđena u domaćem pravu svake države stranke neovisno o međunarodnoj prirodi ili umiješanosti organizirane zločinačke grupe kao što je opisano u članku 3. stavak 1. ove Konvencije, osim u onoj mjeri u kojoj članak 5. ove Konvencije pretpostavlja uključenost organizirane zločinačke grupe.

3. Svaka država stranka može usvojiti strože i jače mjere od onih predviđenih ovom Konvencijom radi sprječavanja i suzbijanja transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Članak 35.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Države stranke nastojat će dogovorno rješavati sporove koji se tiču tumačenja ili primjene ove Konvencije.

2. Svi sporovi između dvije ili više država stranaka koji se tiču tumačenja ili primjene ove Konvencije, a ne mogu se riješiti dogovorno i u razumnom roku, predaju se arbitraži na zahtjev jedne od država stranaka o kojima je riječ. Ako šest mjeseci nakon podnošenja zahtjeva za

arbitražom, države stranke ne mogu postići dogovor o organizaciji koja će provesti arbitražu, bilo koja od dvije države stranke može spor predati Međunarodnom sudu pravde na temelju zahtjeva u skladu sa Statutom suda.

3. Svaka država stranka može, u vrijeme potpisivanja, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa ovoj Konvenciji, izjaviti da se ne smatra vezanom stavkom 2. ovog članka. Ostale države stranke neće biti vezane stavkom 2. ovog članka u odnosu na bilo koju državu potpisnicu koja je stavila takvu rezervu.

4. Svaka država stranka koja je stavila rezervu u vezi sa stavkom 3. ovog članka, može u svako doba povući rezervu slanjem obavijesti glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.

Članak 36.

POTPISIVANJE, RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE I PRISTUP

1. Ova Konvencija bit će otvorena za potpisivanje svim državama od 12. do 15. prosinca 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 12. prosinca 2002.

2. Ova Konvencija bit će otvorena za potpisivanje i regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna država članica takve organizacije potpisala Konvenciju u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

3. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može položiti svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju ako je najmanje jedna njezina država članica to već učinila. U toj ispravi o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju, takva organizacija mora naznačiti opseg svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja uređuje ova Konvencija. Ta je organizacija dužna izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama u pogledu opsega svoje nadležnosti.

4. Ova Konvencija otvorena je za pristup bilo koje države ili regionalne organizacije za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna država članica stranka ove Konvencije. Isprave o pristupu polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. U vrijeme pristupa, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju dat će izjavu o opsegu svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koje uređuje ova Konvencija. Takva će organizacija također izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama opsega svoje nadležnosti.

Članak 37.

ODNOS PREMA PROTOKOLIMA

1. Ova se Konvencija može dopuniti jednim ili više protokola.

2. Da bi postala strankom protokola, država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju mora također biti strankom ove Konvencije.

3. Država stranka ove Konvencije nije vezana protokolom osim ako nije postala strankom protokola u skladu s njegovim odredbama.

4. Svi protokoli uz ovu Konvenciju tumačit će se zajedno s ovom Konvencijom, uz uvažavanje svrhe protokola.

Članak 38.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od datuma polaganja četrdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu. Za potrebe ovog stavka, svaka isprava koju položi regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se pribrajati onima koje su položile države članice te organizacije.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvati ili odobri ovu Konvenciju ili joj pristupi nakon što bude položena četrdeseta isprava u tu svrhu, Konvencija stupa na snagu tridesetog dana od datuma kad ta država ili organizacija položi mjerodavnu ispravu.

Članak 39.

IZMJENA

1. Po isteku roka od pet godina od stupanja na snagu ove Konvencije, država stranka može predložiti izmjenu i dostaviti je glavnom tajniku Ujedinjenih naroda koji će predloženu izmjenu proslijediti državama strankama i Konferenciji stranaka Konvencije na razmatranje i odlučivanje o prijedlogu. Konferencija stranaka uložiti će svaki napor kako bi postigla konsenzus o svakoj izmjeni. Ako su iscrpljena sva nastojanja oko postizanja konsenzusa i nije postignut sporazum, za izmjenu će biti potrebna, kao posljednja mogućnost, dvotrećinska većina država stranaka koje su prisutne i glasuju na zasjedanju Konferencije stranaka.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u stvarima u okviru njihove nadležnosti, ostvaruju svoje pravo glasovanja u skladu s ovim člankom, s brojem glasova koji odgovara broju njihovih država članica koje su stranke Konvencije. Te organizacije ne ostvaruju svoje pravo glasovanja ako njihove države članice ostvare svoje pravo i obrnuto.

3. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovog članka podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju država stranaka.

4. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovog članka stupa na snagu s obzirom na državu stranku devedeset dana nakon datuma polaganja kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju te izmjene.

3. Kada izmjena stupi na snagu, obvezujuća je za države stranke koje su izrazile pristanak da njome budu vezane. Ostale države stranke i dalje će biti vezane odredbama ove Konvencije i svake prijašnje izmjene koje su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Članak 40.

OTKAZ

1. Država stranka može otkazati ovu Konvenciju pisanom obaviješću glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Takav otkaz proizvodi učinak godinu dana od datuma primitka te obavijesti od strane glavnog tajnika.

2. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju prestaje biti strankom ove Konvencije ako su je otkazale sve njezine države članice.

3. Otkaz ove Konvencije u skladu sa stavkom 1. ovog članka povlači za sobom i otkaz njezinih protokola.

Članak 41.

DEPOZITAR I JEZICI

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda određen je za depozitara ove Konvencije.

2. Izvornik ove Konvencije, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojni, pohranjen je kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU TOGA, potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni od svojih odnosnih vlada, potpisali su ovu Konvenciju.

PROTOKOL ZA SPRJEČAVANJE, SUZBIJANJE I KAŽNJAVANJE KRIJUMČARENJA
LJUDI, POSEBICE ŽENA I DJECE, KOJIM SE
DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

PREAMBULA

Države stranke ovog Protokola,

Izjavljujući da učinkovito djelovanje u borbi protiv krijumčarenja osoba, posebice žena i djece, traži sveobuhvatan međunarodni pristup u državama podrijetla, tranzita i odredišta, koji uključuje mjere za sprječavanje takvog krijumčarenja, za kažnjavanje krijumčara i za zaštitu žrtava takvog krijumčarenja, uključujući zaštitu njihovih međunarodno priznatih ljudskih prava,

Uzimajući u obzir činjenicu da, usprkos postojanju raznih međunarodnih instrumenata koji sadrže pravila i praktične mjere za borbu protiv izrabljivanja osoba, osobito žena i djece, ne postoji univerzalni instrument koji bi se bavio svim aspektima krijumčarenja osoba,

Zabrinute da, u nedostatku takvog instrumenta, osobe koje su podložne krijumčarenju neće biti dovoljno zaštićene,

Podsjećajući na rezoluciju Opće skupštine 53/111 od 9. prosinca 1998., u kojoj je Skupština odlučila da se osnuje poseban međudržavni odbor s neograničenim sastavom s ciljem izrade sveobuhvatne međunarodne konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i rasprave o izradi, među ostalim, međunarodnog instrumenta koji bi se odnosio na krijumčarenje žena i djece,

Uvjerene da će dopuna Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta međunarodnim instrumentom za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja osoba, posebice žena i djece, biti korisna u borbi protiv tog kriminala,

Sporazumjele su se kako slijedi:

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

ODNOS PREMA KONVENCIJI UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

1. Ovaj Protokol dopunjuje Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta. On će se tumačiti zajedno s Konvencijom.

2. Odredbe Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta primjenjivat će se, mutatis mutandis, na ovaj Protokol, osim ako ovdje nije drugačije određeno.

3. Kaznena djela utvrđena u skladu sa člankom 5. ovoga Protokola smatrat će se kaznenim djelima utvrđenima u skladu s Konvencijom.

Članak 2.

SVRHA

Svrha ovoga Protokola je:

- a) sprječavanje i borba protiv krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece;
- b) zaštita i pomoć žrtvama takvog krijumčarenja, poštujući u potpunosti njihova ljudska prava; i
- c) promicanje suradnje između država stranaka kako bi se ispunili ti ciljevi.

Članak 3.

UPORABA POJMOVA

U svrhe ovoga Protokola:

a) »krijumčarenje osoba« znači vrbovanje, prijevoz, transfer, pružanje utočišta i prihvata osoba, pomoću prijetnje ili uporabe sile ili drugih oblika prinude, otmice, prijevare, zlorabe ovlasti ili položaja bespomoćnosti ili davanje ili primanje plaćanja ili sredstava da bi se postigla privola osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu izrabljivanja. Izrabljivanje će minimalno uključiti, iskorištavanje prostitucije drugih ili drugih oblika seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili odnose slične ropstvu, podčinjavanje ili odstranjivanje organa.

b) Privola žrtve krijumčarenja osoba na namjeravano iskorištavanje iz stavka a) ovoga članka neće se uzimati u obzir tamo gdje je bilo korišteno bilo koje sredstvo iz stavka a).

c) Vrbovanje, prijevoz, transfer, pružanje utočišta ili prihvata nekog djeteta u svrhu izrabljivanja smatrat će se »krijumčarenjem osoba« čak i ako to ne uključuje bilo koje sredstvo iz stavka a) ovoga članka;

d) »Dijete« označava bilo koju osobu mlađu od 18 godina.

Članak 4.

OPSEG PRIMJENE

Ovaj se Protokol primjenjuje, osim ako nije drugačije određeno, na sprječavanje, istragu i progon kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 5. ovog Protokola, u slučajevima kad ta djela imaju transnacionalna obilježja i gdje uključuju neku organiziranu zločinačku grupu, kao i na zaštitu žrtava takvih kaznenih djela.

Članak 5.

INKRIMINIRANJE

1. Svaka država stranka usvojiti će zakonske i druge mjere koje su nužne da se utvrdi kao kazneno djelo, ponašanje utvrđeno u članku 3. ovog Protokola, kada je počinjeno namjerno.

2. Svaka država stranka usvojiti će također zakonske i druge mjere koje su neophodne da se kao kaznena djela utvrde:

a) sukladno temeljnim pojmovima svojega pravnog sustava, pokušaj počinjenja kaznenog djela utvrđenog u stavku 1. ovoga članka;

b) sudioništvo u kaznenom djelu utvrđenom u stavku 1. ovoga članka; i

c) organiziranje ili poticanje drugih osoba da počine kazneno djelo utvrđeno u stavku 1. ovog članka.

II. ZAŠTITA ŽRTAVA KRIJUMČARENJA OSOBA

Članak 6.

POMOĆ ŽRTVAMA KRIJUMČARENJA OSOBA I NJIHOVA ZAŠTITA

1. U odgovarajućim slučajevima i u opsegu koji omogućavaju domaći pravni propisi, svaka država stranka štititi će privatnost i identitet žrtava krijumčarenja osoba uključujući, među ostalim, tajno vođenje postupaka u svezi takvog krijumčarenja.

2. Svaka država stranka osigurati će da njen domaći pravni ili upravni sustav sadrži mjere koje omogućavaju žrtvama krijumčarenja osoba, u odgovarajućim slučajevima:

a) informaciju o primjenjivom sudskom i upravnom postupku;

b) pomoć kako bi se omogućilo da njihova gledišta i brige budu predstavljeni i razmatrani na odgovarajućem stupnju kaznenog postupka protiv počinitelja, na način da ne budu na štetu prava obrane.

3. Svaka država stranka razmotrit će provedbu mjera čiji je cilj fizički, psihički i društveni oporavak žrtava krijumčarenja osoba uključujući, u odgovarajućim slučajevima, suradnju s nevladinim organizacijama, drugim relevantnim organizacijama i drugim elementima građanskog društva, a posebno pružanje:

- a) odgovarajućeg smještaja;
- b) savjetovanje i informiranje, posebno u svezi njihovih zakonskih prava, na jeziku koji žrtve krijumčarenja osoba mogu razumjeti;
- c) medicinsku, psihološku i materijalnu pomoć; i
- d) mogućnosti zapošljavanja, odgoja i obrazovanja.

4. Svaka država stranka uzet će u obzir, pri primjeni odredaba ovoga članka, dob, spol i posebne potrebe žrtava krijumčarenja osoba, osobito posebne potrebe djece, uključujući odgovarajući smještaj, obrazovanje i skrb.

5. Svaka država stranka nastojat će pružiti fizičku sigurnost žrtvama krijumčarenja osoba dok se nalaze na njezinu državnome području.

6. Svaka država stranka osigurat će da njezin pravni sustav sadrži mjere koje nude žrtvama krijumčarenja osoba mogućnost dobivanja naknade za pretrpljenu štetu.

Članak 7.

STATUS ŽRTAVA KRIJUMČARENJA OSOBA U DRŽAVAMA PRIMATELJICAMA

1. Uz poduzimanje mjera u skladu sa člankom 6. ovog Protokola, svaka država stranka razmotrit će prihvaćanje zakonskih ili drugih odgovarajućih mjera kojima se dopušta žrtvama krijumčarenja osoba da ostanu na njezinu državnome području, privremeno ili stalno, u odgovarajućim slučajevima.

2. U provedbi odredbe iz stavka 1. ovoga članka, svaka država stranka razmotrit će na odgovarajući način okolnosti humanitarne i osobne naravi.

Članak 8.

REPATRIJACIJA ŽRTAVA KRIJUMČARENJA OSOBA

1. Država stranka čiji je državljanin žrtva krijumčarenja osoba ili u kojoj ima trajno boravište u vrijeme ulaska na državno područje države stranke primateljice, olakšat će i prihvatiti, uz dužno poštivanje sigurnosti te osobe, njezin povratak bez prekomjernog ili neopravdanog odugovlačenja.

2. Kada država stranka vrati žrtvu krijumčarenja osoba državi stranki čiji je ta osoba državljanin ili u kojoj ima, u vrijeme ulaska na državno područje države stranke primateljice, pravo na trajno boravište, takav povratak bit će proveden uz dužnu brigu o sigurnosti te osobe i o stanju bilo kakvoga kaznenog postupka u svezi sa činjenicom da je ta osoba žrtva krijumčarenja i bit će, po mogućnosti, dobrovoljan.

3. Na zahtjev države stranke primateljice, zamoljena država stranka provjerit će, bez nepotrebnog i neopravdanog oduglavanja, da li je osoba koja je žrtva krijumčarenja osoba njezin državljanin ili da li je imala trajno boravište na njezinu državnome području u vrijeme ulaska u državno područje države stranke primateljice.

4. Kako bi se olakšao povratak žrtve krijumčarenja osoba koja je bez odgovarajućih isprava, država stranka čija je ta osoba državljanin ili u kojoj je imala trajno boravište u vrijeme ulaska na državno područje države stranke primateljice, izdat će na zahtjev države stranke primateljice takve putne isprave ili drugo odobrenje koje može biti neophodno za putovanje te osobe i ponovni ulazak na njezino državno područje.

5. Ovaj članak ne utječe na bilo koje pravo žrtava krijumčarenja osoba u skladu s bilo kojim domaćim zakonom države stranke primateljice.

6. Ovaj članak ne utječe na bilo kojeg primjenjivi dvostrani ili mnogostrani sporazum ili dogovor koji uređuje, u cijelosti ili djelomično, povratak žrtava krijumčarenja osoba.

III. SPRJEČAVANJE, SURADNJA I DRUGE MJERE

Članak 9.

SPRJEČAVANJE KRIJUMČARENJA OSOBA

1. Države stranke utvrdit će sveobuhvatnu politiku, programe i druge mjere:

a) za sprječavanje i borbu protiv krijumčarenja osoba; i

b) za zaštitu žrtava krijumčarenja osoba, posebice žena i djece, od ponovnog postajanja žrtvom.

2. Države stranke nastojat će poduzeti mjere kao što su istraživanja, informativne kampanje i korištenje masovnih medija te društvene i gospodarske inicijative za sprječavanje i borbu protiv krijumčarenja osoba.

3. Politike, programi i druge mjere utvrđeni u skladu s ovim člankom uključivat će, prema potrebi, suradnju s nevladinim organizacijama, drugim relevantnim organizacijama i drugim elementima građanskog društva,

4. Države stranke usvojit će ili pojačati mjere, uključujući bilateralnu i multilateralnu suradnju, za ublažavanje čimbenika poput siromaštva, nerazvijenosti i nepostojanja jednakih mogućnosti, koji čine osobe, posebice žene i djecu, podložnima krijumčarenju.

5. Države stranke usvojit će ili pojačati pravne i druge mjere poput onih na obrazovnom, društvenom i kulturnom polju, uključujući bilateralnu i multilateralnu suradnju, za smanjivanje potražnje koja potiče sve oblike izrabljivanja osoba, posebice žena i djece, što dovodi do krijumčarenja.

Članak 10.

RAZMJENA INFORMACIJA I IZOBRAZBA

1. Tijela zadužena za provedbu zakona, imigracijska i druga mjerodavna tijela država stranaka međusobno će surađivati, na prikladan način, razmjenjujući informacije, u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom, kako bi one mogle utvrditi:

a) da li su pojedinci koji prelaze ili pokušavaju prijeći međunarodnu granicu s putnim ispravama koje pripadaju drugim osobama ili bez putnih isprava počinitelji ili žrtve krijumčarenja osoba;

b) vrste putnih isprava koje osobe koriste ili pokušavaju koristiti da bi prešle međunarodnu granicu u svrhu krijumčarenja osoba; i

c) sredstva i metode koje koriste organizirane zločinačke skupine za krijumčarenje osoba, uključujući vrbovanje i prijevoz žrtava, putove i veze između pojedinaca i skupina upletenih u takvo krijumčarenje te moguće mjere za njihovo otkrivanje.

2. Države stranke pružit će ili pojačati stručno usavršavanje službenika zaduženih za provedbu zakona i nadzor nad imigracijom te drugih ovlaštenih službenika koji rade na sprječavanju krijumčarenja osoba. Izobrazba se treba usredotočiti na metode koje se koriste u sprječavanju takvog krijumčarenja, progonu krijumčara i zaštiti prava žrtava, uključujući zaštitu žrtava od krijumčara. Izobrazba također treba uzeti u obzir potrebu vođenja računa o ljudskim pravima i pitanjima koja se tiču spola i djece te potaknuti suradnju s nevladinim organizacijama, drugim relevantnim organizacijama i drugim elementima građanskog društva.

3. Država stranka koja prima informacije udovoljit će svakom zahtjevu države stranke koja je poslala informacije glede ograničenja njihovog korištenja.

Članak 11.

MJERE NA GRANICI

1. Bez utjecaja na međunarodne obveze u svezi slobodnog kretanja ljudi, države stranke utvrdit će, u najvećoj mogućoj mjeri, granične kontrole koje su neophodne za sprječavanje i otkrivanje krijumčarenja ljudi.

2. Svaka država stranka usvojit će zakonske i druge odgovarajuće mjere kako bi se spriječilo, u najvećoj mogućoj mjeri, da prijevozna sredstva komercijalnih prijevoznika budu korištena za počinjenje kaznenih utvrđenih djela utvrđenih u skladu s člankom 5. ovoga Protokola.

3. Gdje je moguće, i bez utjecaja na odredbe primjenjivih međunarodnih konvencija, takve će mjere uključivati utvrđivanje obveze komercijalnih prijevoznika, uključujući bilo koje poduzeće za prijevoz ili vlasnika ili operatera bilo kojeg prijevoznog sredstva, da provjeri posjeduju li svi putnici putne isprave potrebne za ulazak u državu primateljicu.

4. Svaka država stranka poduzet će neophodne mjere u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom da se odrede sankcije u slučajevima kršenja obveze utvrđene u stavku 3. ovoga članka.

5. Svaka država stranka razmotrit će poduzimanje mjera koje dozvoljavaju, u skladu s njezinim domaćim zakonodavstvom, odbijanje ulaska ili otkazivanje viza osobama upletenim u počinjenje kaznenih djela utvrđenih ovim Protokolom.

6. Bez utjecaja na odredbe članka 27. Konvencije, države stranke razmotrit će jačanje suradnje između službi granične kontrole, među ostalim, uspostavom i održavanjem izravnih putova komunikacije.

Članak 12.

SIGURNOST I KONTROLA ISPRAVA

Svaka država stranka poduzet će mjere koje su neophodne, u skladu s raspoloživim sredstvima:

a) kako bi se osiguralo da putne ili osobne isprave koje je izdala budu takve kvalitete da se ne mogu lako zloupotrijebiti te da se ne mogu lako krivotvoriti ili nezakonito mijenjati, umnožavati ili izdati; i

b) kako bi se osigurala cjelovitost i sigurnost putnih ili osobnih isprava izdanih od, ili u ime države stranke te spriječila njihova nezakonita izrada, izdavanje i korištenje.

Članak 13.

VALJANOST I VAŽENJE ISPRAVA

Na zahtjev druge države stranke, država stranka će, u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom, provjeriti u razumnom roku valjanost i važenje putnih ili osobnih isprava izdanih ili navodno izdanih u njezino ime, a za koje se sumnja da su korištene za krijumčarenje osoba.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 14.

KLAUZULA IZUZEĆA

1. Ništa u ovome Protokolu neće utjecati na prava, obveze i odgovornosti država i pojedinaca prema međunarodnom pravu, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima, a posebice, gdje je primjenjivo, Konvenciju iz 1951. i Protokol iz 1967., u svezi sa statusom izbjeglica i načelom neodbijanja prihvata, navedeno u tim dokumentima.

2. Mjere utvrđene ovim Protokolom bit će tumačene i primijenjene na način da nitko ne bude diskriminiran zbog toga što je žrtva krijumčarenja osoba. Tumačenje i primjena tih mjera bit će u skladu s međunarodno priznatim načelima nediskriminacije.

Članak 15.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Države stranke nastojat će pregovorima riješiti sporove u svezi s tumačenjem ili primjenom ovoga Protokola.

2. Bilo koji spor između dviju ili više stranaka u svezi s tumačenjem ili primjenom ovoga Protokola koji se ne može riješiti pregovorima u razumnom vremenskom roku bit će dostavljen na arbitražu na zahtjev jedne od tih stranaka. Ako, šest mjeseci nakon datuma zahtjeva za arbitražu, te države stranke nisu u mogućnosti složiti se glede organizacije arbitraže, bilo koja od tih država stranaka može predati spor Međunarodnom sudu pravde zahtjevom u skladu sa Statutom Suda.

3. Svaka država stranka može, u vrijeme potpisivanja ratifikacije, prihvata ili odobrenja ili pristupa ovome Protokolu, izjaviti da se ne smatra vezanom stavkom 2. ovoga članka. Druge države stranke neće biti vezane stavkom 2. ovoga članka u odnosu na bilo koju državu stranku koja je stavila takvu rezervu.

4. Bilo koja država stranka koja je stavila rezervu u skladu sa stavkom 3. ovoga članka može u bilo koje vrijeme povući tu rezervu slanjem obavijesti glavnome tajniku Ujedinjenih naroda.

Članak 16.

POTPISIVANJE, RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE I PRISTUP

1. Ovaj Protokol bit će otvoren za potpisivanje svim državama od 12. do 15. prosinca 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 12. prosinca 2002.

2. Ovaj Protokol bit će otvoren za potpisivanje i regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna država članica takve organizacije potpisala Konvenciju u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

3. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može položiti svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju ako je najmanje jedna njezina država članica to već učinila. U toj ispravi o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju, takva organizacija naznačit će opseg svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja uređuje ovaj Protokol. Ta je organizacija dužna izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama u pogledu opsega svoje nadležnosti.

4. Ovaj Protokol otvoren je za pristup bilo koje države ili regionalne organizacije za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna država članica stranka ovoga Protokola. Isprave o pristupu polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. U vrijeme pristupa, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju dat će izjavu o opsegu svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koje uređuje ova Konvencija. Takva će organizacija također izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama opsega svoje nadležnosti.

Članak 17.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ovaj Protokol stupa na snagu devedesetoga dana od datuma polaganja četrdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, ali neće stupiti na snagu prije stupanja na snagu Konvencije. Za potrebe ovoga stavka, svaka isprava koju položi regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se pribrajati onima koje su položile države članice te organizacije.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvati ili odobri ovaj Protokol ili mu pristupi nakon što bude položena četrdeseta isprava u tu svrhu, Protokol stupa na snagu tridesetoga dana od datuma kad ta država ili organizacija položi mjerodavnu ispravu, ili na dan stupanja na snagu ovoga Protokola u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka, prema tome koji je datum kasniji.

Članak 18.

IZMJENA

1. Po isteku roka od pet godina od stupanja na snagu ovoga Protokola, država stranka Protokola može predložiti izmjenu i dostaviti je glavnom tajniku Ujedinjenih naroda koji će predloženu izmjenu proslijediti državama strankama i Konferenciji stranaka Konvencije na razmatranje i odlučivanje o prijedlogu. Države stranke ovoga Protokola, okupljene na Konferenciji stranaka, uložiti će svaki napor kako bi postigle konsenzus o svakoj izmjeni. Ako su iscrpljena sva nastojanja oko postizanja konsenzusa i nije postignut sporazum, za izmjenu će biti potrebna, kao posljednja mogućnost, dvotrećinska većina država stranaka ovoga Protokola koje su prisutne i glasuju na zasjedanju Konferencije stranaka.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u stvarima u okviru njihove nadležnosti, ostvaruju svoje pravo glasovanja u skladu s ovim člankom, s brojem glasova koji odgovara broju njihovih država članica koje su stranke ovoga Protokola. Te organizacije ne ostvaruju svoje pravo glasovanja ako njihove države članice ostvare svoje pravo i obrnuto.

3. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovoga članka podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju država stranaka.

4. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovog članka stupa na snagu s obzirom na državu stranku devedeset dana nakon datuma polaganja kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju te izmjene.

5. Kada izmjena stupi na snagu, obvezujuća je za države stranke koje su izrazile pristanak da njome budu vezane. Ostale države stranke i dalje će biti vezane odredbama ovoga Protokola i svake prijašnje izmjene koju su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Članak 19.

OTKAZ

1. Država stranka može otkazati ovu Konvenciju pisanom obaviješću glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Takav otkaz proizvodi učinak godinu dana od datuma primitka te obavijesti od strane glavnog tajnika.

2. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju prestaje biti strankom ovoga Protokola ako su ga otkazale sve njezine države članice.

Članak 20.

DEPOZITAR I JEZICI

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda određen je za depozitara ovoga Protokola.

2. Izvornik ovoga Protokola, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojni, pohranjen je kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU TOGA, potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni od svojih odnosnih vlada, potpisali su ovaj Protokol.

PROTOKOL PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA KOPNOM, MOREM I
ZRAKOM, KOJIM SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

PREAMBULA

Države stranke ovog Protokola,

Izjavljujući da učinkovito djelovanje s ciljem sprječavanje i borbe protiv krijumčarenja migranata zemljom, morem i zrakom traži sveobuhvatni međunarodni pristup, uključujući suradnju, razmjenu informacija i drugih odgovarajućih mjera, uključujući društveno-ekonomske mjere na nacionalnim, regionalnim i međunarodnim razinama,

Podsjećajući na rezoluciju Opće skupštine 54/212 od 22. prosinca 1999. u kojoj je Skupština požurila države članice i sustav Ujedinjenih naroda da pojačaju međunarodnu suradnju na području međunarodne migracije i razvoja kako bi se bavili temeljnim uzrocima migracije, naročito onima povezanim sa siromaštvom, te da maksimalno iskoriste prednosti međunarodne migracije u korist onih kojih se to tiče i u kojoj je potaknula, tamo gdje je to relevantno, međuregionalne, regionalne i subregionalne mehanizme da se nastave baviti pitanjem migracije i razvoja,

Uvjerene u potrebu da se migrantima pruži humani postupak i potpuna zaštita njihovih prava, Uzimajući u obzir činjenicu da usprkos poduzetom djelovanju u drugim međunarodnim forumima, ne postoji univerzalni instrument koji se bavi svim aspektima krijumčarenja migranata i drugih pitanjima s tim u svezi,

Zabrinute zbog znatnoga povećanja aktivnosti organiziranih zločinačkih grupa u krijumčarenju migranata i drugih kriminalnih aktivnosti povezanih s time, navedenih u ovome Protokolu, koje nanose veliku štetu državama u kojima takve grupe djeluju,

Također zabrinute da krijumčarenje migranata može dovesti u opasnost živote i sigurnost samih migranata,

Podsjećajući na rezoluciju Opće skupštine 53/111 od 9. prosinca 1998. u kojoj je Skupština odlučila osnovati poseban međudržavni odbor s neograničenim sastavom s ciljem izrade sveobuhvatne međunarodne konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i rasprave o izradi, među ostalim, međunarodnog instrumenta koji bi se odnosio na ilegalno krijumčarenje i prijevoz migranata, uključujući morem,

Uvjerene da će dopuna Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta međunarodnim instrumentom protiv krijumčarenja migranata zemljom, morem i zrakom biti korisna u sprječavanju i u borbi protiv te vrste kriminaliteta,

Sporazumjele su se kako slijedi:

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

ODNOS PREMA KONVENCIJI UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

1. Ovaj Protokol dopunjuje Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta. On će se tumačiti zajedno s Konvencijom.

2. Odredbe Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta primjenjivat će se, mutatis mutandis, na ovaj Protokol, osim ako ovdje nije drugačije određeno.

3. Kaznena djela utvrđena u skladu sa člankom 6. ovoga Protokola smatrat će se kaznenim djelima utvrđenima u skladu s Konvencijom.

Članak 2.

IZJAVA O SVRSI

Svrha ovoga Protokola je sprječavanje i borba protiv krijumčarenja migranata te promicanje suradnje između država stranaka radi ostvarivanja toga cilja i zaštite prava krijumčarenih migranata.

Članak 3.

UPORABA POJMOVA

U svrhe ovoga Protokola:

(a) »*Krijumčarenje migranata*« znači posredovanje, u svrhu izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi od nezakonitog ulaska osobe u državu stranku koje ta osoba nije državljanin ili u njoj nema trajno boravište;

(b) »*Nezakoniti ulazak*« znači prelaženje granica bez udovoljenja uvjetima nužnim za zakonit ulazak u državu primateljicu;

(c) »*Lažna putna ili identifikacijska isprava*« znači bilo koju putnu ili osobnu ispravu:

(i) koja je lažna ili krivotvorena na neki materijalan način od strane bilo koga osim osobe ili tijela zakonito ovlaštenih za izradu ili izdavanje putnih ili osobnih isprava u ime države; ili

(ii) koja je neispravno izdana ili dobivena lažnim predstavljanjem, korupcijom ili pod prinudom ili na bilo koji drugi nezakoniti način; ili

(iii) koju koristi osoba koja nije njezin zakoniti vlasnik.

(d) »*Plovilo*« znači bilo koju vrstu vodenog plovila, uključujući plovilo koje se ne premješta i hidroavione, koji se koristi ili se može koristiti kao prijevozno sredstvo na vodi, osim ratnog broda, pomoćnog vojnog plovila ili drugog plovila u vlasništvu vlade ili na korištenju vlade, koje se koristi samo za vladine nekomercijalne službe.

Članak 4.

OPSEG PRIMJENE

Ovaj se Protokol primjenjuje, osim ako ovdje nije drugačije određeno, na sprječavanje, istragu i progon kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 6. ovoga Protokola, u slučajevima kada ta djela imaju transnacionalna obilježja i gdje uključuju neku organiziranu zločinačku grupu, kao i na zaštitu prava osoba koje su objekt takvih kaznenih djela.

Članak 5.

KAZNENA ODGOVORNOST MIGRANATA

Migranti neće biti podložni kaznenom progonu prema ovom Protokolu zbog činjenice da su objekt ponašanja navedenog u članku 6.

Članak 6.

INKRIMINIRANJE

1. Svaka država stranka prihvatit će takve zakonske i druge mjere koje su potrebne da se utvrde kao kaznena djela, kada su počinjena namjerno i u cilju stjecanja, izravno ili neizravno, financijske ili druge materijalne koristi:

(a) krijumčarenje migranata;

(b) kada je počinjeno u svrhu omogućavanja krijumčarenja migranata:

(i) izrada lažne putne ili osobne isprave;

(ii) nabavljanje, davanje ili posjedovanje takve isprave;

(c) omogućavanje osobi koja nije državljanin ili koja nema dozvolu trajnog boravka da ostane u toj državi, bez udovoljavanja uvjetima nužnim za zakonit ostanak u državi, pomoću sredstava navedenih u podstavku (b) ovoga stavka ili bilo kojih drugih nezakonitih sredstava.

2. Svaka država stranka prihvatit će također takve zakonske i druge potrebne mjere da se utvrdi kao kazneno djelo:

(a) sukladno temeljnim pojmovima njezina pravnoga sustava, pokušaj počinjenja kaznenog djela u skladu sa stavkom 1. ovoga članka;

(b) suučesništvo u nekom kaznenom djelu koje je utvrđeno u skladu sa stavkom 1. (a), (b) (i) ili (c) ovoga članka, sukladno temeljnim pojmovima njezina pravnoga sustava, sudjelovanje u nekom kaznenom djelu utvrđenom u skladu sa st. 1 (b) (ii) ovoga članka;

(c) organiziranje ili navođenje drugih osoba da počine neko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

3. Svaka država stranka usvojiti će takve zakonske ili druge mjere nužne da se kao otežavajuće okolnosti u odnosu na kaznena djela utvrđena u skladu sa stavkom 1 (a), (b), (i) i (c) ovoga članka i, podložno temeljnim pojmovima njezina pravnog sustava, u odnosu na kaznena djela utvrđena u skladu sa stavkom 2 (b) i (c) ovoga članka, utvrde:

(a) Okolnosti koje dovode u opasnost ili za koje postoji vjerojatnost da će dovesti u opasnost živote ili sigurnost dotičnih migranata; ili

(b) Nečovječno ili ponižavajuće postupanje, uključujući izrabljivanje takvih migranata.

4. Ništa u ovom Protokolu neće spriječiti državu stranku od poduzimanja mjera protiv osobe čije ponašanje predstavlja kazneno djelo prema domaćem pravu.

II. KRIJUMČARENJE MIGRANATA MORSKIM PUTEM

Članak 7.

SURADNJA

Države stranke surađivat će u najvećoj mogućoj mjeri na sprječavanju i suzbijanju krijumčarenja migranata morem, u skladu sa međunarodnim pravom mora.

Članak 8.

MJERE PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA MOREM

1. Država stranka koja ima opravdane razloge za sumnju da plovilo koje plovi pod njezinom zastavom ili tvrdi da je registrirano u njoj, koje je bez državljanstva ili koje, iako plovi pod stranom zastavom ili odbija pokazati zastavu, u stvari ima državljanstvo te države stranke, a bavi se krijumčarenjem migranata morem, može zatražiti pomoć drugih država stranaka radi sprječavanja uporabe toga plovila u te svrhe. Države stranke od kojih se to zatraži pružit će takvu pomoć u mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na sredstva kojima raspolažu.

2. Država stranka, koja ima opravdane razloge za sumnju da se plovilo koje slobodno plovi u skladu s međunarodnim pravom i koje plovi pod zastavom ili ima registracijske oznake neke druge države članice, bavi krijumčarenjem migranata morem, može o tome obavijestiti državu pod čijom zastavom plovilo plovi, zatražiti potvrdu o registraciji i, ako je dobije, zatražiti ovlaštenje države pod čijom zastavom plovilo plovi da poduzme odgovarajuće mjere u vezi tog plovila. Država pod čijom zastavom plovilo plovi može ovlastiti državu koja podnosi zahtjev, između ostalog:

(a) da se ukrca na to plovilo;

(b) da pretraži to plovilo; i

(c) ako se pronađu dokazi da se plovilo bavi krijumčarenjem migranata morem, poduzme odgovarajuće mjere u odnosu na to plovilo te na osobe i teret na tome plovilu, u skladu s ovlaštenjem dobivenim od države pod čijom zastavom plovilo plovi.

3. Država stranka koja je poduzela bilo koju mjeru u skladu sa stavkom 2. ovoga članka žurno će obavijestiti državu pod čijom zastavom plovilo plovi o rezultatima tih mjera.

4. Država stranka žurno će odgovoriti na zahtjev druge države stranke da se utvrdi je li plovilo koje tvrdi da je registrirano ili plovi pod njezinom zastavom ima pravo na to, kao i na zahtjev za ovlaštenje u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

5. Država pod čijom zastavom plovilo plovi može, u skladu sa člankom 7. ovoga Protokola, podvrgnuti svoje ovlaštenje uvjetima o kojima treba postići sporazum s državom koja je podnijela zahtjev, uključujući uvjete koji se odnose na odgovornost i na opseg djelotvornih mjera koje treba poduzeti. Država stranka neće poduzeti dodatne mjere bez izričitog ovlaštenja države pod čijom zastavom plovilo plovi, osim onih nužnih za uklanjanje neposredne opasnosti po život osoba ili onih koje proizlaze iz relevantnih dvostranih i mnogostranih sporazuma.

6. Svaka država stranka odredit će tijelo ili, tamo gdje je potrebno, tijela koja će primati i odgovarati na zahtjeve za pružanje pomoći, za potvrđivanje registracije ili prava plovila da plovi pod njezinom zastavom te za ovlaštenje da se poduzmu odgovarajuće mjere. O tome će, preko glavnog tajnika, biti obaviještene sve druge države stranke u roku od mjesec dana od određivanja.

7. Država stranka koja ima opravdane razloge za sumnju da se plovilo bavi krijumčarenjem migranata morem te da je bez državljanstva ili da bi moglo biti smatrano plovilom bez državljanstva, može se ukrcati i pretražiti to plovilo. Ako se pronađu dokazi koji potvrđuju sumnju, država stranka poduzet će odgovarajuće mjere u skladu s relevantnim domaćim i međunarodnim pravom.

Članak 9.

ZAŠTITNE KLAUZULE

1. Kada država stranka poduzima mjere protiv plovila u skladu sa člankom 8. ovoga Protokola, ona će:

- (a) osobama na plovilu jamčiti sigurnost i čovječni postupak;
- (b) dužnu pozornost obratiti na potrebu da se ne dovede u opasnost sigurnost plovila ili njegova tereta;
- (c) dužnu pozornost obratiti na potrebu da ne naškodi komercijalnim ili pravnim interesima države pod čijom zastavom plovila plovi ili bilo koje druge zainteresirane države;
- (d) osigurati, u okviru dostupnih sredstava, da sve poduzete mjere s obzirom na plovilo, budu u skladu sa zaštitom okoliša.

2. Ako se pokaže da su razlozi za mjere koje su poduzete u skladu sa člankom 8. ovoga Protokola bili neutemeljeni, plovilu će biti nadoknađena svaka šteta ili gubitak koju je pretrpjelo, pod uvjetom da plovilo nije počinilo ništa što bi opravdalo poduzimanje tih mjera.

3. Svaka mjera koja je poduzeta, prihvaćena ili provedena u skladu s ovim poglavljem, vodit će računa o potrebi da se ne miješa u ili ne djeluje na:

- (a) prava i obaveze na ostvarivanje jurisdikcije obalnih država u skladu s međunarodnim pravom mora; ili
- (b) ovlast države pod čijom zastavom plovilo plovi na ostvarivanje jurisdikcije i kontrole u vezi administrativnih, tehničkih i društvenih pitanja koja se odnose na plovilo.

4. Svaku mjeru poduzetu na moru u skladu s ovim poglavljem provodit će samo ratni brodovi ili vojni zrakoplovi, ili drugi brodovi ili zrakoplovi koji su jasno označeni i koji se mogu identificirati kao oni koji su u službi vlade i koji su za to ovlašteni.

III. SPRJEČAVANJE, SURADNJA I DRUGE MJERE

Članak 10.

INFORMACIJE

1. Bez utjecaja na odredbe članaka 27. i 28. Konvencije, države stranke, naročito one sa zajedničkim granicama ili koje se nalaze na putovima duž kojih se migranti krijumčare, međusobno će razmijeniti, u svrhu postizanja ciljeva ovoga Protokola, relevantne informacije koje su u skladu s njihovim domaćim pravnim i upravnim sustavima, kao što su:

(a) točke ukrcaja i odredišta, kao i putovi, prijevoznici i prijevozna sredstva, za koje se zna ili sumnja da ih koristi organizirana zločinačka grupa umiješana u ponašanje navedeno u članku 6. ovoga Protokola;

(b) identitet i metode organizacija ili organiziranih zločinačkih grupa za koje se zna ili sumnja da su umiješane u ponašanje navedeno u čl. 6. ovog Protokola;

(c) vjerodostojnost i propisani obrazac putnih isprava izdanih od strane države stranke te krađa ili povezana zlouporaba bianco putnih ili osobnih dokumenata;

(d) sredstva i metode sakrivanja i prijevoza osoba, nezakonita izmjena, reprodukcija ili stjecanje ili druga zlouporaba putnih ili identifikacijskih isprava koji se koriste za ponašanje navedeno u članku 6. ovoga Protokola, kao i načini za njihovo otkrivanje;

(e) zakonska iskustva i prakse te mjere za sprječavanje i borbu protiv ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola; i

(f) znanstvene i tehnološke informacije korisne službama za provedbu zakona, radi jačanja međusobne sposobnosti za sprječavanje, otkrivanje i istragu ponašanja navedenog u članku 6. ovog Protokola, kao i progon umiješanih osoba.

2. Država stranka koja prima informacije postupit će u skladu sa svim zahtjevima države stranke koja je dostavila informacije i koja traži ograničenja u njihovoj uporabi.

Članak 11.

MJERE NA GRANICI

1. Bez utjecaja na međunarodne obveze u svezi slobodnog kretanja ljudi, države stranke učvrstit će, u najvećoj mogućoj mjeri, granične kontrole koje su neophodne za sprječavanje i otkrivanje krijumčarenja migranata.

2. Svaka država stranka usvojiti će zakonske i druge odgovarajuće mjere kako bi se spriječilo, u najvećoj mogućoj mjeri, da prijevozna sredstva komercijalnih prijevoznika budu korištena za počinjenje kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 6. stavkom 1 (a) ovoga Protokola.

3. Gdje je moguće, i bez utjecaja na odredbe primjenjivih međunarodnih konvencija, takve će mjere uključivati utvrđivanje obveze komercijalnih prijevoznika, uključujući bilo koje poduzeće za prijevoz ili vlasnika ili operatera bilo kojeg prijevoznog sredstva, da provjeri posjeduju li svi putnici putne isprave potrebne za ulazak u državu primateljicu.

4. Svaka država stranka poduzet će neophodne mjere u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom da se odrede sankcije u slučajevima kršenja obveze utvrđene u stavku 3. ovoga članka.

5. Svaka država stranka razmotrit će poduzimanje mjera koje dozvoljavaju, u skladu s njezinim domaćim zakonodavstvom, odbijanje ulaska ili otkazivanje viza osobama upletenim u počinjenje kaznenih djela utvrđenih ovim Protokolom.

6. Bez utjecaja na odredbe članka 27. Konvencije, države stranke razmotrit će jačanje suradnje između službi granične kontrole, među ostalim, uspostavom i održavanjem izravnih putova komunikacije.

Članak 12.

SIGURNOST I KONTROLA ISPRAVA

Svaka država stranka poduzet će mjere koje su neophodne, u skladu s raspoloživim sredstvima:

a) kako bi se osiguralo da putne ili osobne isprave koje je izdala budu takve kvalitete da se ne mogu lako zloupotrijebiti te da se ne mogu lako krivotvoriti ili nezakonito mijenjati, umnožavati ili izdati; i

b) kako bi se osigurala cjelovitost i sigurnost putnih ili osobnih isprava izdanih od, ili u ime države stranke te spriječila njihova nezakonita izrada, izdavanje i korištenje.

Članak 13.

VALJANOST I VAŽENJE ISPRAVA

Na zahtjev druge države stranke, država stranka će, u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom, provjeriti u razumnom roku valjanost i važenje putnih ili osobnih isprava izdanih ili navodno izdanih u njezino ime, a za koje se sumnja da su korištene u svrhe ponašanja utvrđenog u članku 6. ovoga Protokola

Članak 14.

IZOBRAZBA I TEHNIČKA SURADNJA

1. Države stranke omogućit će ili pojačati specijalizirano izobrazbu za službenike koji rade na pitanjima migracije i drugih mjerodavnih službenika radi sprječavanja ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola, čovječnoga postupanja s migrantima koji su objekt takvoga ponašanja i poštivanja njihovih prava kao što su navedena u ovom Protokolu.

2. Države stranke surađivat će međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama, nevladinim organizacijama, drugim odgovarajućim organizacijama i drugim elementima građanskog društva kako bi osigurale odgovarajuću izobrazbu osoblja na njihovu državnome području radi sprječavanja, borbe protiv i iskorjenjivanja ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola, kao i zaštitu prava migranata koji su objekt takvog ponašanja. Takva izobrazba treba uključivati:

(a) poboljšanje sigurnosti i kvalitete putnih isprava;

(b) prepoznavanje i otkrivanje lažnih putnih ili identifikacijskih isprava;

(c) prikupljanje kriminalističkih obavijesti, naročito u svezi s identifikacijom organiziranih zločinačkih grupa za koje se zna ili sumnja da su upletene u ponašanje navedeno u članku 6. ovoga Protokola, metodama koje se koriste za prijevoz krijumčarenih migranata, zlouporabom putovnice ili identifikacijskih isprava radi počinjenja djela predviđenih u članku 6. sredstvima za skrivanje koja se koriste kod krijumčarenja migranata;

(d) poboljšanje postupaka za otkrivanje krijumčarenih osoba na uobičajenim i izvanrednim mjestima ulaska i izlaska; i

(e) čovječni postupak s migrantima i zaštitu njihovih prava utvrđenih ovim Protokolom.

3. Države stranke s odgovarajućom stručnošću razmotrit će pružanje tehničke pomoći državama koje su često zemlje podrijetla ili tranzitne države za osobe koje su predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola. Države stranke uložiti će svaki napor da osiguraju potrebna sredstva kao što su vozila, računalni sustavi i čitači dokumenata za borbu protiv ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola.

Članak 15.

DRUGE PREVENTIVNE MJERE

1. Svaka država stranka poduzet će mjere za osiguranje ili jačanje programa informiranja radi podizanja javne svijesti u svezi činjenice da je ponašanje utvrđeno u članku 6. ovoga Protokola kriminalna djelatnost koju redovito više organizirane zločinačke grupe zbog profita te da ona predstavlja ozbiljan rizik za dotične migrante.

2. U skladu sa člankom 32. Konvencije, države stranke surađivat će na polju javnog informiranja u cilju sprječavanja da potencijalni migranti postanu žrtve organiziranih zločinačkih grupa.

3. Svaka država stranka na odgovarajući će način promicati ili jačati razvoj programa i suradnju na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini, uzimajući u obzir društveno-ekonomske realnosti migracija te obratiti posebnu pažnju na ekonomska i društveno zaostala područja, radi borbe protiv korijena društveno-ekonomskih uzroka krijumčarenja migranata, kao što su siromaštvo i nerazvijenost.

Članak 16.

MJERE ZAŠTITE I POMOĆI

1. U provedbi ovoga Protokola svaka država stranka poduzet će, u skladu sa svojim obvezama prema međunarodnom pravu, sve odgovarajuće mjere, uključujući zakonodavne mjere ako je potrebno, radi čuvanja i zaštite prava osoba koje su predmet ponašanja utvrđenog u članku 6. ovoga Protokola, kao što je utvrđeno primjenjivim međunarodnim pravom, naročito pravo na život i pravo da se ne bude podvrgnut mučenju ili drugom okrutnom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

2. Svaka država stranka poduzet će odgovarajuće mjere da omogući migrantima odgovarajuću zaštitu od nasilja kojemu bi mogli biti podvrgnuti, bilo od pojedinaca ili grupa, zbog toga što su bili predmet ponašanja navedenog u čl. 6. ovog Protokola.

3. Svaka država stranka pružit će odgovarajuću pomoć migrantima čiji su život ili sigurnost u opasnosti zbog toga što su predmet ponašanja navedenog u čl. 6. ovoga Protokola.

4. U primjeni odredaba ovoga članka, države stranke uzet će u obzir posebne potrebe žena i djece.

5. U slučaju pritvora osobe koja je predmet ponašanja utvrđenog u čl. 6. ovoga Protokola, svaka država stranka postupat će u skladu sa svojim obvezama prema Bečkoj konvenciji o konzularnim odnosima tamo gdje je primjenjiva, uključujući i obvezu obavještanja osobe na koju se to odnosi, bez odgađanja, o odredbama glede obavještanja i komuniciranja s konzularnim službenicima.

Članak 17.

SPORAZUMI I DOGOVORI

Države stranke razmotrit će sklapanje dvostranih ili regionalnih sporazuma ili operativnih dogovora ili suglasnosti čiji je cilj:

(a) utvrđivanje mjera koje su najdjelotvornije i najpogodnije za sprječavanje i borbu protiv ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola, ili

(b) međusobno poboljšavanje odredaba ovoga Protokola.

Članak 18.

POVRATAK KRIJUMČARENIH MIGRANATA

1. Svaka država stranka pristaje olakšati i prihvatiti, bez nepotrebnog ili neopravdanog odgađanja, povratak osobe koja je predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola i koja je njezin državljanin ili ima trajno boravište na njezinu državnome području u vrijeme povratka.

2. Svaka država stranka razmotrit će, u skladu s njezinim domaćim zakonodavstvom, mogućnost olakšavanja i prihvaćanja povratka osobe koja je predmet ponašanja utvrđenog u članku 6. i koja je imala trajno boravište na njezinu državnome području u vrijeme ulaska u državu primateljicu.

3. Na zahtjev države stranke primateljice, zamoljena država stranka provjerit će, bez nepotrebnog ili neopravdanog odgađanja, da li je osoba koja je predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola njezin državljanin ili ima trajno boravište na njezinu državnome području.

4. Kako bi olakšala povratak osobe koja je predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola i koja je bez odgovarajućih isprava, država stranka čiji je ta osoba državljanin ili u njoj ima trajno boravište, pristat će izdati, na zahtjev države stranke primateljice, takve putne isprave ili drugo dopuštenje koje može biti potrebno za putovanje te osobe i njezin ponovni ulazak na njezino državno područje.

5. Svaka država stranka uključena u povratak osobe koja je predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola poduzet će sve odgovarajuće mjere za provođenje povratka na redovan način i poštujući sigurnost i dostojanstvo te osobe.

6. Države stranke mogu surađivati s odgovarajućim međunarodnim organizacijama na provedbi ovoga članka.

7. Odredbe ovoga članka ne utječu na bilo koje pravo dano osobama koje su predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola bilo kojim domaćim zakonom države stranke primateljice.

8. Odredbe ovoga članka ne utječu na obveze nastale prema bilo kojem drugom primjenjivom ugovoru, dvostranom ili mnogostranom ili bilo kojem drugom primjenjivom operativnom sporazumu ili dogovoru, kojim je uređen, u cijelosti ili djelomice, povratak osoba koje su predmet ponašanja navedenog u članku 6. ovoga Protokola.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 19.

KLAUZULA IZUZEĆA

1. Ništa u ovome Protokolu neće utjecati na druga prava, obveze i odgovornosti država i pojedinaca prema međunarodnom pravu, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima, a posebice, gdje je primjenjivo, Konvenciju iz 1951. i Protokol iz 1967., u svezi sa statusom izbjeglica i načelom ne odbijanja prihvata, navedeno u tim dokumentima.

2. Mjere utvrđene ovim Protokolom bit će tumačene i primijenjene na način da nitko ne bude diskriminiran zbog toga što je objekt ponašanja navedenoga u članku 6. ovoga Protokola. Tumačenje i primjena tih mjera bit će u skladu s međunarodno priznatim načelima nediskriminacije.

Članak 20.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Države stranke nastojat će pregovorima riješiti sporove u svezi s tumačenjem ili primjenom ovoga Protokola.

2. Bilo koji spor između dviju ili više stranaka u svezi s tumačenjem ili primjenom ovoga Protokola koji se ne može riješiti pregovorima u razumnom vremenskom roku bit će dostavljen na arbitražu na zahtjev jedne od tih stranaka. Ako, šest mjeseci nakon datuma zahtjeva za arbitražu, te države stranke nisu u mogućnosti složiti se glede organizacije arbitraže, bilo koja od tih država stranaka može predati spor Međunarodnom sudu pravde zahtjevom u skladu sa Statutom Suda.

3. Svaka država stranka može, u vrijeme potpisivanja, ratifikacije, prihvata ili odobrenja ili pristupa ovome Protokolu, izjaviti da se ne smatra vezanom stavkom 2. ovoga članka. Druge države stranke neće biti vezane stavkom 2. ovoga članka u odnosu na bilo koju državu stranku koja je stavila takvu rezervu.

4. Bilo koja država stranka koja je stavila rezervu u skladu sa stavkom 3. ovoga članka može u bilo koje vrijeme povući tu rezervu slanjem obavijesti glavnome tajniku Ujedinjenih naroda.

Članak 21.

POTPISIVANJE, RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE I PRISTUP

1. Ovaj Protokol bit će otvoren za potpisivanje svim državama od 12. do 15. prosinca 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 12. prosinca 2002.

2. Ovaj Protokol bit će otvoren za potpisivanje i regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna država članica takve organizacije potpisala Konvenciju u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

3. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može položiti svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju ako je najmanje jedna njezina država članica to već učinila. U toj ispravi o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju, takva organizacija naznačit će opseg svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja uređuje ovaj Protokol. Ta je organizacija dužna izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama u pogledu opsega svoje nadležnosti.

4. Ovaj Protokol otvoren je za pristup bilo koje države ili regionalne organizacije za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna država članica stranka ovoga Protokola. Isprave o pristupu polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. U vrijeme pristupa, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju dat će izjavu o opsegu svoje nadležnosti u odnosu na pitanaj koja uređuje ova Konvencija. Takva će organizacija također izvijestiti depozitara o svim relevantnim promjenama opsega svoje nadležnosti.

Članak 22.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ovaj Protokol stupa na snagu devedesetoga dana od datuma polaganja četrdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, ali neće stupiti na snagu prije stupanja na snagu Konvencije. Za potrebe ovoga stavka, svaka isprava koju položi regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se pribrajati onima koje su položile države članice te organizacije.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvati ili odobri ovaj Protokol ili mu pristupi nakon što bude položena četrdeseta isprava u tu svrhu, Protokol stupa na snagu tridesetoga dana od datuma kad ta država ili organizacija položi mjerodavnu ispravu, ili na dan stupanja na snagu ovoga Protokola u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka, prema tome koji je datum kasniji.

Članak 33.

IZMJENA

1. Po isteku roka od pet godina od stupanja na snagu ovoga Protokola, država stranka Protokola može predložiti izmjenu i dostaviti je glavnom tajniku Ujedinjenih naroda koji će predloženu izmjenu proslijediti državama strankama i Konferenciji stranaka Konvencije na razmatranje i odlučivanje o prijedlogu. Države stranke ovoga Protokola okupljene na Konferenciji stranaka, uložit će svaki napor kako bi postigle konsenzus o svakoj izmjeni. Ako su iscrpljena sva nastojanja oko postizanja konsenzusa i nije postignut sporazum, za izmjenu će biti potrebna, kao posljednja mogućnost, dvotrećinska većina država stranaka ovoga Protokola koje su prisutne i glasuju na zasjedanju Konferencije stranaka.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u stvarima u okviru njihove nadležnosti, ostvaruju svoje pravo glasovanja u skladu s ovim člankom, s brojem glasova koji odgovara broju njihovih država članica koje su stranke ovoga Protokola. Te organizacije ne ostvaruju svoje pravo glasovanja ako njihove države članice ostvare svoje pravo i obrnuto.

3. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovog članka podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju država stranaka.

4. Izmjena usvojena u skladu sa stavkom 1. ovoga članka stupa na snagu s obzirom na državu stranku devedeset dana nakon datuma polaganja kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju te izmjene.

5. Kada izmjena stupi na snagu, obvezujuća je za države stranke koje su izrazile pristanak da njome budu vezane. Ostale države stranke i dalje će biti vezane odredbama ovoga Protokola i svake prijašnje izmjene koju su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Članak 24.

OTKAZ

1. Država stranka može otkazati ovu Konvenciju pisanom obaviješću glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Takav otkaz proizvodi učinak godinu dana od datuma primitka te obavijesti od strane glavnog tajnika.

2. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju prestaje biti strankom ovoga Protokola ako su ga otkazale sve njezine države članice.

Članak 25.

DEPOZITAR I JEZICI

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda određen je za depozitara ovoga Protokola.

2. Izvornik ovoga Protokola, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojni, pohranjen je kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU TOGA, potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni od svojih odnosnih vlada, potpisali su ovaj Protokol.

Članak 3.

Konvenciju i protokole iz članka 1. ovoga Zakona izvršavaju Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo financija, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Ministarstvo prosvjete i športa, Ministarstvo zdravstva, zatim sudbena tijela, državno odvjetništvo te ostala nadležna tijela državne vlasti u Republici Hrvatskoj.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Konvencija i Protokoli iz članka 1. ovoga Zakona nisu na snazi, te će se podatak o stupanju na snagu istih u odnosu na Republiku Hrvatsku, objaviti naknadno, u skladu s člankom 20. stavkom 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 018-05/02-01/11

Zagreb, 7. studenoga 2002.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.